Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği
TÜSAD

Solunum Aktüel

Yıl: 12 Sayı: 35 www.solunum.org.tr

SOLUNUM 2023 HAZIRLIKLARI

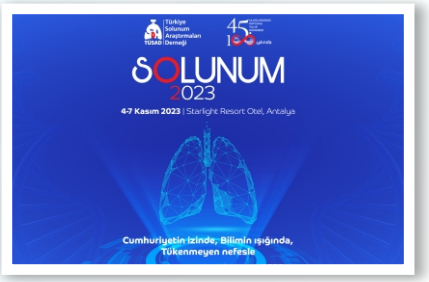

TÜSAD 53 YAŞINDA

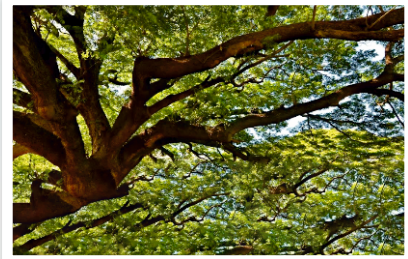

TÜSAD IRC'DE TEMSİL EDİLECEK

53 YILLIK UZUN YOLCULUĞUN KISA ÖZETİ

>> Dr. Şule Akçay
TÜSAD Başkanı

Haziran, TÜSAD için çok anlamlı bir aydır. 22 Haziran 1970'te solunum alanında çalışan en köklü ulusal uzmanlık derneği kurulmuştur. Bu yıl da TÜSAD'ın 53. kuruluş yılını yine hep birlikte kutlayacağız. Derneğimizin kurumsal kimliğini deneyimli üyeleri oluşturmuş, her dönem yenilenerek görev alan yönetim organları korumuş, günceli izleyerek, çalışmalara katılımı özendirerek ve paylaşarak üyelerinin çalışma motivasyonunu artırmıştır, bunu da sürdürecektir. Bu kurum iklimi ile Derneğimiz, üyelerine her dönem mükemmel bir bilimsel eğitim ortamı yaratmaya çabalamaktadır. 53 yıllık uzun yolculuğun kısa özeti budur.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutlayacağımız bu sene aynı zamanda 22 Haziran 1970 yılında kurulan TÜSAD'ın 53'üncü yıl dönümünü hep birlikte karşılıyoruz. Deneyimli hekimlerden genç uzmanlara aktarılan bilgi ve tecrübeyle bir bilimsel eğitim ortamı yaratmak için çalışan derneğimiz, günceli izleyerek, çalışmalara katılımı özendirerek ve paylaşarak üyelerinin çalışma motivasyonunu artırmayı bundan sonra da sürdürecek.

Derneğimiz çiçeği burnunda asistanından kıdemli uzmanına kadar geniş yelpazedeki tüm üyelerinin mesleki yönden desteklenmesini amaçlayan çok sayıda eğitim etkinliğine imza atmaktadır. Haziran 2023'ün ilk haftası Ankara'da gerçekleşen 4. Asistan Kampı katılımı da dahil, bu yıl ülkemizin her köşesinden 300'ü aşkın asistanın uzmanlık eğitimine katkı sunulmuştur. Tüm kadrolarda olduğu gibi, göğüs hastalıkları alanında da genişleyen TUS kadroları ile her yıl çok sayıda araştırma görevlisi eğitime başlamaktadır. Eğitim kurumlarının bu genişlikte asistan kadrosunu eğitme kapasitesi hesaplanmadan yapılan atamalar ülkemizin sağlık sisteminde önemli bir sorundur.

TÜSAD Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği

"Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği" adına

YAYIN
İmtiyaz Sahibi
Dr. Mecit Süerdem
Yazı İşleri Müdürü
Müşerref Şule Akçay
Editör
Muzaffer Onur Turan
Editör Yardımcıları
Sevinç Sarınç Ulaşlı
Özgür Batum
Şule Taş Gülen

Yayın Koordinatörü
Hatice Yıldırım Somuncu

Yayın Sekreteri
Şima Karadağ

Yönetim Merkezi
Sahrayıcedit Mh. Atatürk Cad.
Aslan Kaptan Çıkmazı Sk. No: 1
K: 3 D: 5 Kadıköy/İSTANBUL
Tel:(0216) 410 22 58 - 59
Faks: (0216) 410 22 60
solunum@solunum.org.tr
www.solunum.org.tr

YAPIM
DOMEDYA
İletişim ve Etkinlik Ajansı
Suadiye Mah. Ark 399
No 399/B 1 Kadıköy, İstanbul
Tel : 0216 970 21 29
Fax: 0850 220 04 51
domedya@domedya.com.tr
Editör:
Nilgün Karataş
Ezgi Aktaş

Grafik Tasarım:
Özlem Yavuz

Yayın Türü
Online olarak yayınlanmaktadır.
www.solunum.org.tr

Yerel süreli yayın
Solunum Aktüel yılda üç sayı olarak yayınlanır.

Gazetede yer alan yazılar izinsiz kullanılamaz. Yayınlanan röportaj veya köşe yazılarındaki görüşler ile ilgili sorumluluk tamamen röportaj veren kişilere ve yazarlara aittir.

ISSN: 1309-5285

Kapak yazısının devamı...

Bu konuyu tartışmaya açmak amacıyla Derneğimiz uygun platformlarda oturumlar düzenlemekte, görüş bildirmektedir. Göğüs asistanlarının eğitimlerine küçük de olsa bir katkı sunma, genç meslektaşlarımıza ulaşma çabalarımız sonraki yıllarda da sürecektir.

Haziran 2023 ile giriş yapmışken, Mayıs 2023'teki toplantılarımızın bizde yarattığı coşkudan söz etmeden geçemeyeceğim. Altıncı İPForum'u 19-21 Mayıs 2023 tarihlerinde Samsun'da, toplantı için önceden belirlenen kontenjanın üzerinde yoğun bir katılımla gerçekleştirdik. Bilimsel doyumun seviyesi her yıl olduğu gibi çok yüksekti. Diğer yandan ulusal kurtuluş mücadelesine ilk adımın atıldığı özel bir şehirde ve günde 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı'nı birlikte kutladık. Samsun halkının kendi bütçesi ile yaptırdığını öğrendiğimiz görkemli Atatürk Anıtı'na çelengimizi koyarak kutlamalara başladık, bu şehrin her köşesinde Ata'mızın imzasının bulunduğunu duyumsadık. Bilimsel program sonrası aynı günün akşamı, Samsun halkıyla birlikte 1919 metrelik bayrağımızı, bayrak yürüyüşü coşkusuyla milli marşlarımızı söyleyerek taşıdık.

Haziran ayındaki yoğun çalışma takvimimizi tamamladıktan sonra kısa bir yaz molası verip Eylül ayı itibarıyla TÜSAD Akademi bünyesindeki bilimsel toplantı ve etkinliklerimize devam edeceğiz. 4-7 Kasım tarihlerinde ise Antalya'da gerçekleşecek SOLUNUM 2023'te bilimsel çalışmalarımızın ürünlerini paylaşacak, Cumhuriyet'in 100. yılını birlikte kutlayacağız.

Haziran ayında yine yüklü bir çalışma takvimimiz var. Temmuz-Eylül 2023 arası yaz döneminde kısa bir çalışma molası vereceğiz. TÜSAD Akademi öncülüğü ile Eylül-Ekim aylarında bizi yine yüz yüze ve çevrim içi bilimsel düzeyi yüksek toplantılar bekliyor, takvimlerimiz hazırlandı.

Bildiğiniz gibi, Kasım ayı başında da 2022 Kasım'dan bu yana bir yıllık yoğun bir çalışmanın ürünü olarak organize edilen en önemli bilimsel etkinliğimiz olan kongremiz gerçekleşecek. Siz değerli üyelerimizi 4-7 Kasım 2023 tarihleri arasında Antalya Side Starlight Kongre Merkezi'nde gerçekleşecek olan TÜSAD 45. Ulusal Kongresi-SOLUNUM 2023'e, Cumhuriyetimizin 100. yılını da birlikte kutlamak üzere davet ediyor, hepinizi sevgi ve saygı ile selamlıyorum.

POZİTİF BİLİMİN İZİNDEYİZ

>> Dr. M. Onur Turan

Haziran TÜSAD için çok anlamlı bir ay. Cumhuriyet'in 100. kuruluş yıldönümünde 53. yaşımızı kutluyoruz. Bu tarihi tanıklığın önemini bilerek, kurucu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün "Türk milletinin yürümekte olduğu ilerleme ve uygarlık yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale pozitif bilimdir" sözünü rehber edinerek SOLUNUM 2023 Kongresi'ne hazırlanıyoruz. Kongre için yapılan hazırlıkları bu sayımızda Prof. Dr. Güntülü Ak'ın kaleminden okuyabilirsiniz.

Bu sayımızda ne yazık ki sizlere ister istemez deprem gerçeğini hatırlatmak zorundayız. 6 Şubat'ta meydana gelen ve 11 ilimizi etkileyen şiddetli deprem tüm ülkemizi derinden etkilerken, biz de TÜSAD olarak ülkemizde öne çıkan dayanışma seferberliğine katkıda bulunmak için yoğun çaba gösterdik. Medyada oldukça yankı bulan bu faaliyetlerimizi bu sayıda detaylarıyla okuyabilirsiniz.

Bu arada Doç. Dr. Şule Taş Gülen ve Doç. Dr. Özgür Batum sorumluluğunda başarılı işlere imza atılan iletişim faaliyetlerimizin ayrıntılarını, YouTube'da yeni başlayan "Nefes Aldıran Bilgiler" ve "Bilimsel Bilgiler" isimli iki ayrı video serisine ilişkin çalışmaları, TÜSAD'ın faaliyetlerinin basındaki yansımalarını ilgili yazılarda görebilirsiniz.

Bu sayımızda yer alan yazılar arasında, TÜSAD'ın uluslararası tıp camiasında temsiliyetine dair iki yazı sizlerle buluşuyor. Değerli hocalarımızdan Prof. Dr. Semra Bilaçeroğlu'nun CHEST, Prof. Dr. Sevinç Sarınç'ın da IRC ile ilgili yazılarında güzel gelişmelerden haberdar olacaksınız. EJP ile ilgili son gelişmeleri ise Prof. Dr. Deniz Köksal aktarıyor. Derneğimizle ilgili bir güzel gelişmeyi de Dr. Celal Satıcı'nın kaleme aldığı "Araştırma Planlama, Temel İstatistik ve Makale Yazma Kursu" ile ilgili yazıda bulacaksınız.

İki değerli hocamızı siz okurlarımızla birlikte selamlamak istediğimiz bu sayıda, ilham verici kariyeri ile Prof. Dr. Ayten Kayı Cangır'ı ve emekli olsa da mesleğinden kopamayan Prof. Dr. Mustafa Hikmet Özhan'ı konuk ettik, yaptığımız röportajları keyifle okuyabilirsiniz.

Yaşama dair sayfalarımızda her zaman olduğu gibi ilginizi çekeceğini umduğumuz konuları ele aldık. Teknoloji Aktüel'de son zamanlarda popülerliği artan sohbet robotu ChatGPT hakkında geniş kapsamlı bir dosya hazırladık. Gezi Aktüel'de ise bu seneki kongremize ev sahipliği yapacak Antalya'nın Side bölgesinde gezip görebileceğiniz tarihi ve doğal güzellikleri konu ediyoruz. Yoğun mesai arasında kısa bir mola verdiğinizde mutlaka okumalısınız. Özellikle tarih ve arkeoloji seviyorsanız kongre öncesinde Side'deki boş zamanlarınızı planlayabilirsiniz.

Bilimsel ve sosyal programıyla Cumhuriyetimizin 100. yılına yakışır olması için büyük emek harcanan SOLUNUM 2023'e tüm değerli meslektaşlarımızı beklediğimizi hatırlatıyor ve yeni gelişmelerle bir sonraki sayımızda buluşmak üzere diyorum.

KONGRE Aktüel

SOLUNUM 2023 hazırlıkları tüm hızıyla devam ediyor

Teması "Göğüs hastalıklarında gelecek", sloganı "Cumhuriyetin izinde, bilimin ışığında, tükenmeyen nefesle!" olan SOLUNUM 2023, iddialı bilimsel programıyla katılımcılarıyla buluşmaya hazırlanıyor. Meslektaşlarımız bilimsel programa kısa bir süre içinde web sitesinden ulaşılabilecek.

>> Dr. Güntülü Ak

İlk toplantısını SOLUNUM 2022 sırasında yapan Organizasyon Komitesi o tarihten itibaren gerek çevrimiçi gerek yüz yüze gerçekleştirdiği toplantılarla kongre bilimsel programını oluşturdu. Teması "Göğüs hastalıklarında gelecek", sloganı "Cumhuriyetin izinde, bilimin ışığında, tükenmeyen nefesle!" olan SOLUNUM 2023, bu yıl da iddialı bir bilimsel program ile katılımcıların karşı-sına çıkacak. Bilimsel programa kısa süre içinde resmi web sitemizden https://solunum2023.solunum.org.tr/ adresinden ulaşabilirsiniz.

BİLİMSEL PROGRAMDA NELER VAR?

Kongremiz 4 Kasım 2023 tarihinde asistan ve uzman hekimlerimizin ilgi odağı olan kurslarla başlayacak, uygulama ağırlıklı toplam 10 adet kurs ilerleyen günlerde ana program içine serpiştirilmiş atölye çalışmalarıyla zenginleştirilecektir.

Kongremizin ana programında toplam beş paralel salonda, 63 oturumda alanında yetkin, çok sayıda yerli ve otuzdan fazla yabancı bilim insanı gerek çevrimiçi gerek yüz yüze görev alacak, bizlerle birlikte olacaktır. Multidisipliner yaklaşımın önemine binaen kongremizde diğer disiplinlerle birlikte planladığımız oturumların sayısı azımsanmayacak düzeydedir. Bilgi güncelleme ve olgu oturumlarının yanında daha önceki kongrelerimizde olduğu gibi akademik oturumlarla her kesime hitap edeceğiz.

"Cumhuriyetin 100. Yılında Bilim", "Klinisyenin Doktora Programlarına Merakı", "Teknolojinin Sınırları Aşılıyor", "EJP Editörlerinden İpuçları", "Pandeminin Öğrettikleri", "Astımda Ustalardan İnciler", "Premalign Akciğer Lezyonlarında Tanı", "Göç ve İklim Değişikliği", Cumhuriyet Salonu'nda yer alan akademik oturumlardan bazılarıdır.

Ayrıca "WABIP ile Girişimsel Pulmonolojide Sorunlara Çözümler", "ERS ile Plevrada Sık Karşılaşılan Klinik Sorunlara Yeni Çözümler", "CHEST ile Bronşektazi" başlıklı ortak oturumlar gerçekleştirilecektir.

Bunun dışında diğer salonlarda pek çok güncel bilgi farklı oturum tipleriyle katılımcıların ilgisine sunulacaktır. TÜSAD'ın geleceği olan GEAK üyesi genç meslektaşlarımızla bu kongremizde de keyifle takip edeceğiniz oturumlar gerçekleştireceğiz.

BİLİMSEL ÇALIŞMALARINIZI PAYLAŞIN

SOLUNUM 2023 duyurularını Cumhuriyetimizi kalkındıran ve yaşatan bilim insanlarını tanıtarak gerçekleştirmektedir. Biliyoruz ki, bir zerre kadar dahi olsa buna katkı sunmak hepimizin ortak isteğidir. Bu anlamda siz değerli katılımcılarımızın bilimsel çalışmalarını kongremize getirmenizi, bizlerle paylaşmanızı ve ödüllerimize aday olmanızı bekliyoruz.

Kongremiz ülkemizin cennet köşesi Antalya'da Starlight Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilecektir. Bilimsel programımızı yazdan kalma günlerde deniz kenarında sosyal programlarla tamamlayacak böylece kışa hep birlikte pozitif bir enerji ile gireceğiz. Hepinizi SOLUNUM 2023'e bekliyoruz.

KONGRE Aktüel

Göğüs hastalıklarının geleceği SOLUNUM 2023'te ele alınacak

"Cumhuriyetin gölgesinde, bilimin izinde, tükenmeyen nefesle!" sloganıyla yola çıktığımız ve akciğer sağlığını iyileştirmek için birlikte çözümler bulacağımız SOLUNUM 2023, Cumhuriyet'in 100'üncü yılına ve TÜSAD'ın ilkelerine yakışır bilimsel ve sosyal programıyla mesleğimizi geleceğe taşıyor.

>> Dr. Cengiz Özdemir

Göğüs hastalıkları alanında ülkemizin en köklü derneği olan TÜSAD'ın 45. Yıllık Kongresi SOLUNUM 2023, bu yıl 4-7 Kasım 2023 tarihleri arasında Starlight Kongre Merkezi Antalya'da gerçekleştirilecek. Bu yıl kongrenin Cumhuriyetimizin 100. yılına denk gelmiş olmasının daverdiği heyecanla kongre hazırlıklarına başlanıldığı ilk günden itibaren büyük bir özveri ve şevk ile bilimsel ve sosyal yönden doyurucu bir program için çalışmaya devam ediyoruz.

Kongremizin bu yılki teması ''Göğüs Hastalıklarında Gelecek'' olarak belirlendi.

Göğüs hastalıklarında değişimin, gelecekte karşılaşacağımız yeni sorunların ve sorunların çözümünde değişenlerin tartışılacağı kongremizde katılımcılara değişen dünyada Göğüs hastalıkları hekimleri için yeni bir perspektif sunmayı amaçlıyoruz.

Bunu da "Cumhuriyetin Gölgesinde, Bilimin İzinde, Tükenmeyen Nefesle!" sloganı ile cumhuriyetin kazanımlarının ışığında ve bilimin yolunda çalışarak gerçekleştireceğimize inanıyoruz.

DEĞERLİ EĞİTİCİLERLE BİRLİKTEYİZ

Kongremiz 4 Kasım 2023 tarihinde yapılacak kurslarla başlayacak olup, 5-6-7 Kasım tarihlerinde de bilimsel program ile devam edecektir. Bu yıl kongre programında yer alacak olan kurslar, katılımcıların ihtiyaçlarına uygun olarak teorik bilgi ve pratik eğitimleri de içerecek şekilde planlanmış olup alanında birbirinden değerli eğiticiler ile bilimsel anlamda oldukça doyurucu geçecektir.

Kongre katılımcılarının kurs programlarını inceleyerek ilgi alanlarına uygun kurslarda hem güncel bilgilere ulaşma hem de uygulamada pratik yaklaşımları deneyimli eğiticiler eşliğinde öğrenme imkânı yakalayacaklarını düşünüyoruz.

Kongrenin ana bilimsel programı, 5-7 Kasım tarihleri arasında yapılacak oturumlarla devam edecektir. Panel, mini konferans, olgu, bilgi güncelleme, karşıt görüş oturumları ile göğüs hastalıkları alanında tüm konular gözden geçirilecek ve alanında deneyimli konuşmacılar ile tartışılması sağlanacaktır.

Bu yıl kongre bilimsel programında CHEST, ERS ve WABİP dernekleri ile birlikte ortak oturumlarda yapılacak olup, bu oturumlar ile paydaş dernekler ile katılımcıların ilişkilerini arttırmak ve ufuk açıcı konuları tartışmayı planlıyoruz.

GELECEĞİMİZE YÖN VERECEK BİLGİLER

Son 2 yıldır kongremizde yapılan editör masası ve olgu konseyi oturumlarımız bu yılda devam edecek olup burada katılımcıların çalışmaları alanında yetkin oturum başkanları eşliğinde daha ayrıntılı tartışılacak ve makale yazım aşamasında karşılaşılabilecek sorunlara yönelik etkin çözüm önerileri ile makale olarak yayımlanabilir aşamaya getirilecektir.

Kongre sunumlarının yapılacağı salonlardan biri olan Cumhuriyet Salonu'nda temamızda da vurguladığımız gibi geleceğimize yön verecek olan bilgiyi tartışacağız. Güncel göğüs hastalıkları tıbbını ileride bekleyen teknolojiler-sorunlar-çözümlerin tartışılacağı bu salondaki oturumların hepimizin özel ilgisini çekeceğini düşünüyoruz.

Kongre programın içerisinde farklı başlıkları içeren workshoplar ile güncel göğüs hastalıkları alanının pratik eğitim ihtiyacını kapsayıcı oturumlarımızda planlanmaktadır.

SOLUNUM2023 başta TÜSAD MYK ve kongre organizasyon komitesi olmak üzere geniş bir ekip iş birliği ile planlanmakta ve sizlerin beğenisine hazır hale getirilmeye çalışılmaktadır. Bu geniş ekiple birlikte sizleri 45. Yıllık Kongremiz – SOLUNUM 2023'te ağırlamaktan büyük bir mutluluk ve onur duyacağız. Hepinizi ''Cumhuriyetin gölgesinde, Bilimin izinde, Tükenmeyen nefesle!'' akciğer sağlığını iyileştirmek için birlikte çözümler bulmak üzere SOLUNUM 2023'e bekliyoruz.

SOLUNUM 2023 KURS BAŞLIKLARI

- Solunum Yetmezliği
- Torasik Ultrasonografi ve Plevral Girişimler
- Temel Bronkoskopi ve Endobronşiyal Ultrasonografi
- Tütün Kontrolü ve Sigara Bıraktırma Yöntemleri
- Akuttan Kroniğe Venöz Tromboemboli
- Olgularla Multidisipliner İntersitisyel Akciğer Hastalıkları
- Toraks Radyolojisi
- Pulmoner Rehabilitasyon
- Olgularla Polisomnografi ve PAP Titrasyonu
- Olgularla Tüberküloz

ÇOK SAYIDA ÇALIŞMAYA FARKLI İÇERİKLERDE ÖDÜL

- TÜSAD'ın prestijli "Prof. Dr. Meliha Terzioğlu Bilim Ödülü" bu yıl uykuda solunum bozuklukları yayımlanmış çalışmalar arasında seçilecek çalışmaya verilecek olup başvurular halen devam etmektir.

- Hazırlıklarımız devam ederken kongre bildiri sistemimizi de aktif hale getirdik ve çok sayıda bildiri şimdiden sisteme yüklenmiş durumda. Bu çalışmalar arasında çok sayıda çalışmaya farklı içeriklerde ödül verilmesini planlıyoruz.

- Editör Masası ve Olgu Konseyi'nde sunulan çalışma ve olgular arasında seçilecek sözlü sunu ve olgu sunusu ödülleri, en iyi poster ödülü, dikkat çeken araştırmacı ödülü de verilmeye devam edecektir.

- Ayrıca bu yıl ilk defa kongre ödüllerimizden biri de ERS-Hermes Sınavı katılım ödülü olacaktır. En değerli bilimsel çıktılarımız olan çalışmalarınızı paylaşmak ve onlara hak ettikleri değeri vermek için kongremize bekliyoruz.

GÜNCEL Aktüel

53 yıldır solunum sağlığının geleceği için çalışan dernek: TÜSAD

Dünyada pek çok bilimsel gelişmenin birbiri ardına sıralandığı 70'li yılların hemen başında, 9 idealist akademisyenin temellerini attığı TÜSAD, bugün 5 binden fazla üyesiyle faaliyet gösteriyor. 22 Haziran'da 53'üncü yaşını kutlayan TÜSAD; akciğer sağlığını korumak adına çok önemli çalışmalara imzasını atmaya devam ediyor.

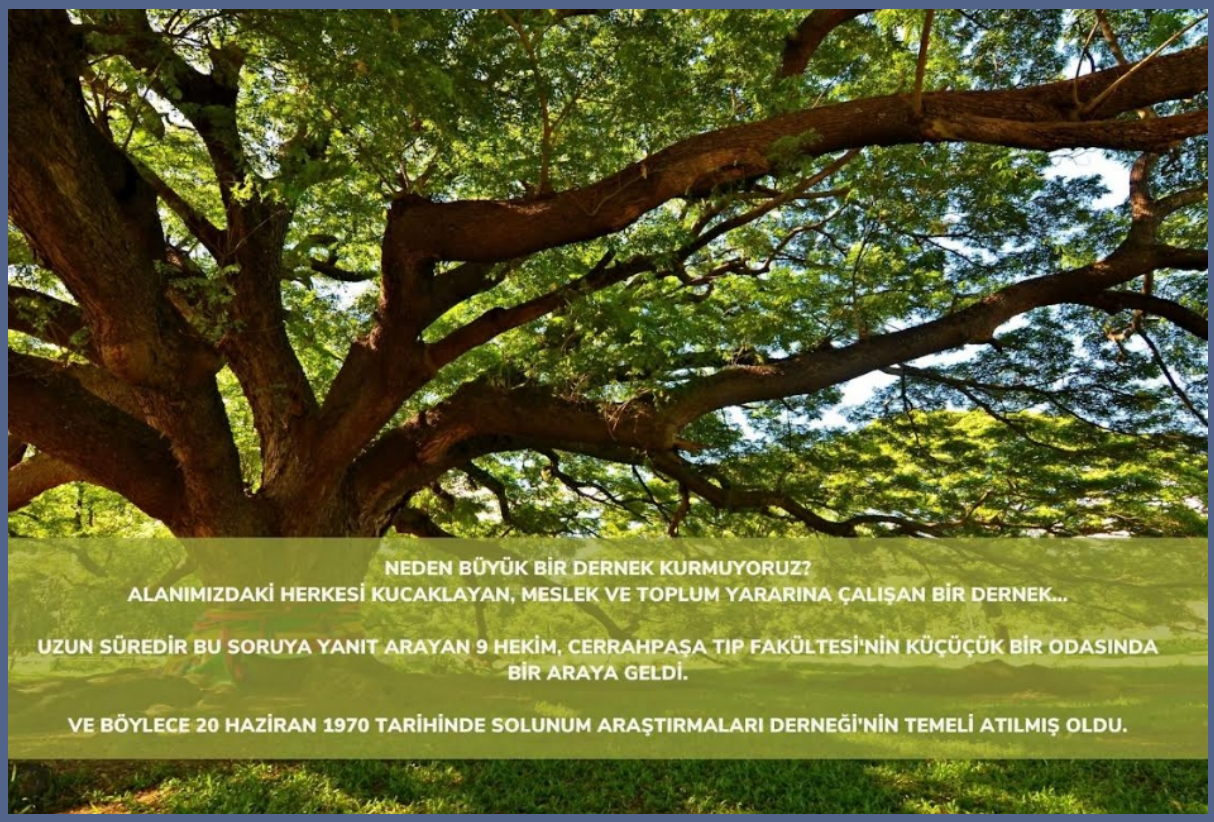

1970'li yıllar, tüm dünyada 60'lı yıllarda ilk adımları atılan sosyokültürel değişimlerin iyice hız kazandığı, biyoloji ve tıp alanındaki buluş ve keşiflerin insanlığı daha da ileriye taşıdığı bir dönem olarak tarihe geçti. 1960'larda başlayan aya insanlı yolculuk, 1973'teki Apollo 17 göreviyle şimdilik son kez gerçekleşirken, aynı yıl dünyadaki ilk manyetik rezonans görüntüleme (MRG) yayımlanacak ve tıp dünyasında çığır açacaktı. 70'lerin başında Stephan Hawking, genel izafiyet teorisinin evrenin bir tekillik olarak başladığına işaret edecek, 70'lerin sonunda ise kara deliklerin hareketlerine dair teorileriyle bilim dünyasını bir kez

daha aydınlatacaktı. Sinema tarihine adını yazdıran filmler ardı ardına yine 70'lerde seyirciyle buluşacak, ayrıca IMAX teknolojisi icat edilecekti.

Takvim yaprakları 22 Haziran 1970'i gösterdiğinde ise Türk bilim tarihinde yeni bir sayfa açıldı. İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin bir odasında Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği'nin (TÜSAD) ilk adımları atıldı.

İlerici bir anlayışla Türkiye'nin öncü bilim kadınları arasında yer alan Prof. Dr. Meliha Terzioğlu'nun ilk başkanlığını üstlendiği derneğin amacı; göğüs hastalıkları alanında toplumsal farkındalığı artırmak ve halkın solunum sağlığını korumaktı. 9 idealist hekim tarafından kurulan TÜSAD, yıllar içinde güçlenerek büyüdü ve bugün 5 binin üzerinde üyesi olan köklü bir çınara dönüştü.

TÜSAD, kurulduğu ilk günden itibaren uzmanlığa büyük önem verdi, akademik çalışmaları ve eğitim faaliyetleriyle göğüs hastalıkları alanındaki gelişmeleri üyeleriyle paylaşan bir eğitim vazifesi görevi gördü. Her biri bir bilimsel şölen niteliğinde geçen uluslararası kongreler düzenleyerek, solunum alanındaki en son bilimsel araştırma ve çalışmaların paylaşılacağı bir platform oldu.

TÜSAD Akademi sayesinde genç hekimlerin mesleki gelişimine akademik katkı sağladı. Yayınladığı bilimsel yayınlarla Türk hekimlerinin araştırma ve makaleleriyle literatürde söz sahibi olmasına vesile oldu. Hekimlerle ilgili faaliyetlerinin yanında, 53 yıl boyunca toplumun akciğer sağlığını korumak adına yapılan çok önemli çalışmalarda yine TÜSAD imzası vardı.

TÜSAD'ın 53'üncü yılını kutladığı 2023 yılı, aydınlık, çağdaş ve laik Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılına denk geliyor.

Yarım asırlık onurlu bir tarihi geride bırakan TÜSAD, cumhuriyet değerlerinin ışığında Türkiye'nin en ücra köşesine dek ulaşmak için çalışmaya devam edecek. Üstelik bugün deneyimli ve genç uzmanların bir arada olduğu dinamik ve yenilikçi kadrosuyla her zamankinden daha güçlü. TÜSAD, Türkiye'nin yeni yüzyılını karşılamaya hazır.

TÜSAD Başkanı Şule Akçay: Cumhuriyet'in 100. yaşında 53 yılın gururunu yaşıyoruz

"Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yaşını karşılamaya hazırlandığımız bugünlerde aynı zamanda derneğimizin 53'üncü yılını geride bırakmanın gurur ve heyecanı içindeyiz. TÜSAD, kuruluşundan bugüne geçen sürede solunum sağlığı alanında mesleki ilerlemeyi öncelemiş uzmanları bir araya getiren, bilimsel bilgi üretilmesi için çabalayan ve üretilen bilgiyi toplumun hizmetine açmayı görev edinen bir kurum olageldi. Deneyimli hekimlerin mesleğe yeni başlamış meslektaşlarına bilgi ve tecrübelerini aktarması misyonuyla bir akademi işlevini üstlenen TÜSAD, Türkiye'nin dört bir köşesinde toplumun akciğer sağlığının korunması için özveriyle çalıştı. Yarım asrı aşkın sürede Cumhuriyetimizin temel ilkelerini kendine rehber eden bu köklü kurum, tıp biliminin geleceğini kuracak genç nesilleri yetiştirmek için tüm zorlu koşullara rağmen vazgeçmeden, pes etmeden çabaladı, çabalıyor. Derneğimizi çalışmalarıyla ve katkılarıyla bugünlere taşıyan saygıdeğer başkanlarımıza ve derneğimizin çok değerli üyelerine teşekkürlerimi sunuyorum. Temelleri çok sağlam atılmış derneğimizin değerlerini Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına da aynı şevk ve adanmışlıkla taşıyacağımıza gönülden inanıyorum."

GÜNCEL Aktüel

TÜSAD DEPREM BÖLGESİNDE
Hekimler afetin yaralarının sarılması için sahadaydı

Türkiye, 6 Şubat 2023 tarihinde büyük bir deprem felaketiyle sarsılırken, 11 ili etkileyen bu afet nedeniyle 50 bin civarı vatandaşımız yaşamını yitirdi. Toplum sağlığının korunmasını amaç edinen TÜSAD, elim olayın hemen ardından bir dizi karar alarak, uzmanlığını ve imkânlarını yaraların yeniden sarılması için seferber etti. Hekimlerden oluşan bir heyetimiz bölgeyi iki kez ziyaret ederken, podcast yayınları ve basın açıklamalarıyla hem bölgedeki meslektaşlarımızın sorunları gündeme getirdik hem de afetzedeleri olası riskler konusunda bilgilendirdik.

>> Dr. M. Onur Turan

Bu yıl ne yazık ki ülkemiz için hiç de kolay başlamadı. 6 Şubat 2023 tarihinde biri merkez üssü Maraş Pazarcık'ta diğeri Elbistan'da gerçekleşen iki büyük deprem sonrasında Türkiye büyük üzüntüye boğuldu. Resmi rakamlara göre 50 binden fazla vatandaşımızın hayatını kaybettiği büyük felaketin hemen sonrasında TÜSAD Merkez Yönetim Kurulu olarak, bölgeye gerekli katkının sunulabilmesi adına bir dizi kararı alarak harekete geçtik. Halk sağlığını korumayı her koşulda önceliği olarak kabul eden TÜSAD'ın deprem felaketi sonrası hızla organize olarak yürüttüğü faaliyetler, şu şekilde gerçekleşti:

- Depremin hemen ilk gününde acil toplanarak bir afet yönetim masası oluşturan derneğimiz, ilk adım olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin organize ettiği Umut Hareketi aracılığıyla depremzedelere yönelik maddi bağışta bulundu.

- Deprem bölgesinde görev yapan hekimlerin akciğer sağlığı klinik durumlarında uzaktan danışabilmesi amacıyla TÜSAD Depremde Akciğer Sağlığı Acil Danışma Platformu oluşturuldu.

- TÜSAD, bölgede görev yapan göğüs hastalıkları hekimlerimizin bir nebze olsun yaşadıkları travmadan uzaklaşmaları, kendileri ve aileleriyle ilgili depreme bağlı gelişen akut sorunları çözmelerine zaman ve fırsat yaratmak amacıyla gönüllülük esasıyla başka illerden göğüs hastalıkları hoca, uzman ve asistanlarının geçici sürelerde Kahramanmaraş ve Malatya'da görev yapmalarını sağladı.

- Deprem bölgesinde uzun vadede karşı karşıya gelinebilecek en önemli sorunlardan birisinin eğitim olduğu düşünüldü ve bölgedeki asistan doktor eğitiminin aksadığı da bölge ziyaretinde gözlemlendiği için TÜSAD tarafından Nisan ayında düzenlenen ve Haziran 2023'te düzenlenecek olan İstanbul ve Ankara'daki asistan kamplarında ağırlıklı olarak deprem bölgesi asistanlarına yer verilmesi kararlaştırıldı.

PODCAST, BASIN AÇIKLAMALARI VE YAYINLARLA KONU GÜNDEMDE TUTULDU

- Depremin yarattığı hasarın bilhassa hekim ve sağlık çalışanları üzerinde yarattığı etkilerin gündemde tutulması amacıyla farklı formatta yayınlar hazırlandı.

- Deprem bölgesine gerçekleştirilen ziyaretler sırasında görüşülen hekimlerle yapılan söyleşiler, YouTube üzerinden paylaşıldı.

- Bu söyleşilere ve TÜSAD hekimlerinin gözlemlerine ulusal kanallar da ilgi gösterdi, haber NTV'de yayınlandı.

- Bölge asistanlarının yaşadıkları travmayı, mevcut sorunlarını ve geleceğe yönelik düşüncelerini dile getirmesi amacıyla kendilerinin konuk olduğu bir podcast programı SolunumTV'de dinleyicilerle buluştu.

- Depremlerde asbest içeren binaların yıkım ve hasarına bağlı afetzedeler ile çevresel ve kurtarma ekiplerinde gelişebilecek akut inhalasyon hasarı ve asbest maruziyeti ile ilgili bir basın bildirisi yayınlandı ve podcast programı gerçekleştirildi.

- TÜSAD, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve 11 ili etkileyen büyük deprem felaketi sonrasında akciğer uzmanlarından oluşan bir ekiple bölgeye iki ziyaret gerçekleştirdi. TÜSAD Genel Sekreteri Prof. Dr. M. Onur Turan ile Merkez Yürütme Kurulu Üyeleri Doç. Dr. Şule Taş Gülen ve Doç. Dr. Özgür Batum'un yer aldığı heyet, deprem bölgesine giderek acil ihtiyaçları ve yardım ekipmanlarını ilk elden ulaştırmayı planladı.

- 8-10 Mart 2023 tarihleri arasında Adana, Osmaniye, Kahramanmaraş, Gaziantep ve Malatya'yı, 30 Mart-1 Nisan 2023 tarihlerinde de Diyarbakır, Adıyaman ve Şanlıurfa illerini kapsayan ziyaretlerde bu bölgelerde görev yapan göğüs hastalıkları hekimleriyle direkt görüşülerek, çalışma koşulları ve yaşadıkları sorunlar yerinde değerlendirildi.

- Deprem bölgesindeki 15 hastaneyi kapsayan bu ziyaretler sonucunda, özellikle Kahramanmaraş ilinde görev yapan hekimlerin acil ihtiyaçlarından dolayı bu ile bir adet konteyner temini derneğimizin organizasyonu ile gerçekleştirildi.

Ziyarete dair gözlemler raporlaştırılarak hem TÜSAD üyeleri hem de kamuoyu ile paylaşıldı.

Raporun tamamını şu linkten okuyabilirsiniz: https://solunum.org.tr/haber/1619/tusad-6-subat-2023-kahramanmaras-depremi-gozlem-ve-cozum-onerileri-raporu.html

GÜNCEL Aktüel

CHEST üyeliğinden yönetim kurulu üyeliğine yolculukta CHEST-TÜSAD ilişkileri

TÜSAD, bütün ekonomik zorluklara rağmen uluslararası platformda bilimsel alışveriş ve gelişmeyi artırmak amacıyla çok uzun yıllardan beri üyelerine CHEST üyeliği desteği veriyor. İşleyişleri ve faaliyetleri itibarıyla uyumla çalışan iki köklü kurum arasındaki bilimsel iş birliği sempozyum ve toplantılarla önümüzdeki yıllarda da devam edecek.

>> Dr. Semra Bilaçeroğlu
TÜSAD Dış İlişkiler Komitesi Başkanı
CHEST Board of Regents Üyesi
Global Governors Yönetim Kurulu Başkanı

Bu yazıyı yazmaya başladığımda, 1990'da asistanlığımın üçüncü yılı başlarında CHEST'e üye olma ve CHEST Dergisi'ne abone olma çabalarım ve ilk derginin postayla evime geldiğindeki sevincimle başlayan CHEST yolculuğumu hatırladım. Her yıl CHEST Kongresi'ne aktif katılımım, 2000'de Fellow of CHEST Physicians oluşum, Council of Global Governors'a üye seçilmem, 2019'da Council of Global Governors Yönetim Kurulu Başkanı seçilmem ve CHEST Board of Regents üyesi olmamla devam eden uzun soluklu bir yolculuk…

Bu yolculuğun CHEST-TÜSAD ilişkileriyle kesiştiği önemli nokta, TÜSAD Dış İlişkiler Komitesi'nde aktif üye olarak çalışmaya başladığım 2000 yılıdır.

Daha önceleri temelleri iyi atılmış ve belli bir düzeye getirilmiş olan CHEST-TÜSAD ilişkilerini daha ileri götürme isteğim ve çabam, özellikle dış ilişkilere sevgim ve yatkınlığım yanı sıra hem TÜSAD'ın hem de CHEST'in kucaklayan aile yapısı ve her iki derneğin tıbbi alanları, klinik temelli oluşları ve davranışlarındaki benzerlik ve uyumdan kaynaklanır.

TÜSAD, uluslararası platformda bilimsel alışveriş ve gelişmeyi artırmak amacıyla, çok uzun yıllardan beri üyelerine CHEST üyeliği desteği vermektedir. Bu destek, son 5 yıl içinde 100 kişilik grup üyeliğine yükselmiştir. CHEST üyesi sayısındaki bu artışla birlikte, ülkemizin CHEST'teki global governor sayısı da ben dahil üçe yükseltilmiştir. TÜSAD, CHEST üyeliği konusunda üyelerine destek vermeyi ülkemizdeki ekonomik zorluklara rağmen sürdürmektedir ve gelecekte de sürdürmeyi istemektedir.

CHEST, TÜSAD ile birlikte 2004'lere dek ülkemizde çeşitli ortak kongre ve sempozyumlar düzenlemiştir. Bu bilimsel iş birliğini toplantılar ve diğer aktivitelerle önümüzdeki yıllarda da devam ettirme stratejisiyle İtalya'da 2022'de yapılan CHEST Bologna Kongresi'nin bir benzerini ülkemizde de gerçekleştirme konusunda değerlendirmeler yapmaktadır.

On iki yıl önce, 2011'de Hawaii'de yapılan CHEST Kongresi'nden sonra, bu yıl da 8-11 Ekim'de Hawaii'de gerçekleştirilecek olan yıllık kongreye birçok ülkeden olduğu gibi, Türkiye'den de katılım beklenmektedir. Bilimsel bir şölen olması için CHEST Board of Regents ve birçok komitenin yoğun çaba harcadığı bu kongrenin mekânı da hiç şüphesiz ilgi çekici bir görsel şölen sunacaktır.

TÜSAD'a ve TÜSAD üyelerine, 30 yılı aşkın bir süreçte gelişmiş bu uyumlu ve güçlü CHEST-TÜSAD bilimsel iş birliğinin daha üst düzeylere yükselmesi için severek çalışmaya söz veriyorum. CHEST Hawaii Kongresi'nde görüşmek üzere!

GÜNCEL Aktüel

TÜSAD, Uluslararası Solunum Koalisyonu'nda (IRC) temsil edilecek

Türkiye, akciğer sağlığını geliştirmek ve solunum bakımını iyileştirmek ve 2030 yılına kadar pandemi sonrası solunum sağlığı hizmetlerinin dönüşümünü desteklemek amacıyla kurulan International Respiratory Coalition'a dahil olan ilk 15 ülke arasına katıldı.

>> Dr. Sevinç SARINÇ

Merkez Yönetim Kurulu seçimlerinin yapıldığı Kasım 2022 tarihinden itibaren oluşturulan Dış İlişkiler Komisyonu Prof. Dr. Semra Bilaçeroğlu'nun başkanlığında yeniden oluşturuldu. Prof. Dr. Sevinç Sarınç dış ilişkiler üyesi ve MYK sorumlusu, Doç. Dr. Pınar Akın Kabalak ve Doç. Dr. Sezgi Şahin Duyar dış ilişkiler üyesi olarak görev aldılar.

Derneğimiz, 275 üyemizin Avrupa Solunum Derneği (ERS) üyeliklerini yeniledi. SOLUNUM 2023 için TÜSAD ve ERS, CHEST ve WABIP ortak oturumları planlandı. TÜSAD Akademi Webinar toplantıları için dış ilişkiler komitemiz yabancı konuşmacı davet ve planlamalarını yapmaya devam ediyor.

Eylül 2021'de çok sektörlü kurucu ortaklar tarafından başlatılan International Respiratory Coalition'un (IRC) amacı; akciğer sağlığını geliştirmek ve solunum bakımını iyileştirmek, 2030 yılına kadar pandemi sonrası solunum sağlığı hizmetlerinin dönüşümünü desteklemek ve solunumsal hastalıklardan kaynaklanan ölümleri küresel olarak 1/3 oranında azaltmak ve her ülkenin en iyi uygulamaya dayalı ulusal bir solunum stratejisi uygulayacak araçlara sahip olmasını desteklemektir. (https://international-respiratory-coalition.org/)

Ülkemiz bu koalisyona katılan ilk 15 ülke arasında yer almaktadır. Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği'ni temsilen Prof. Dr. Sevinç Sarınç ve Türk Toraks Derneği'ni temsilen Prof. Dr. Aylin Özsancak Uğurlu, International Respiratory Coalition (IRC) Türkiye delegeleri olarak belirlendi.

IRC'DE TEMSİL EDİLECEK TÜRK DERNEKLER BELİRLENDİ

TÜSAD ve TTD önderliğinde ERS'nin kurucu üyesi olduğu International Respiratory Coalition'a (IRC) ülkemizden dahil edilecek aktif ve etkin dernekler belirlendi.

Türkiye Solunum Koalisyonu'na davet toplantısı TÜSAD, TTD ASYOD, TAKD, TÜYUD/TDYC, UYKUDER, AHDADER, KOAH HASTALARI DERNEĞİ, ADHAD, TGCD, ÇGHD, AİD, TUTD, PHT VE SKLERODERMA DERNEĞİ, KİSTİK FİBROZİS DERNEĞİ VE ALS-MNH derneklerinin temsilcileri ile 22 Mart 2023'te online yapıldı.

Toplantı esnasında önceliklerimiz;

- Ulusal misyonumuzun belirlenmesi,
- Solunum hastalığının önemli bir yük olduğunun vurgulanması,
- Farkındalığı arttırma,
- Solunumsal hastalığı olan hastaların sesini duyurması, sorunlarının belirlenmesi olarak tespit edildi.

Türkiye Solunum Koalisyonu'na katılmayı kabul eden tüm dernekler ile 5 Haziran 2023'te ülkemizin akciğer gerçeklerini belirlemek (Lung Facts) ve internet sayfamızı hazırlamak üzere tekrar online bir toplantıda buluşacağız.

Türkiye Solunum Koalisyonu'na sponsor olarak destek vermek isteyen firmalar ile TÜSAD ve TTD başkanları ve Türkiye delegelerinin katıldığı toplantılar yapıldı.

26-27 Haziran 2023'te Portekiz'de sağlıktaki eşitsizlikleri ve ülkelerdeki solunum sağlığını daha ileri ve iyiye götürme stratejilerinin konuşulmasının planlandığı IRC Summit toplantısına da derneğimizi temsilen Prof. Dr. Sevinç Sarınç katılacaktır.

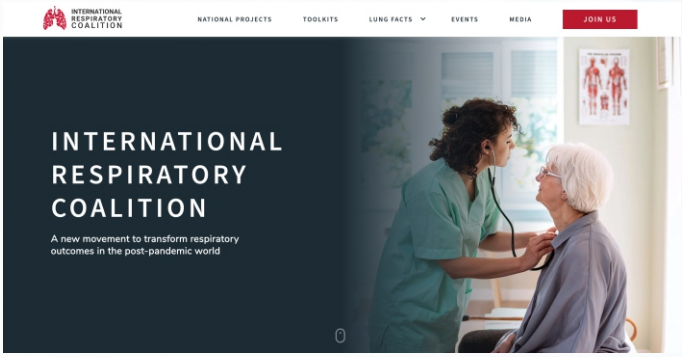

GÜNCEL Aktüel

25. yılını kutlayan EJP'ye makale göndermek çok daha kolay

TÜSAD'ın yılda üç defa bilim çevresiyle buluşan süreli yayını Eurasian Journal of Pulmonology (EJP), yayın hayatında 25 yılı geride bıraktı. Yenilenen altyapısı ile makale gönderim süreci kolaylaşan dergimizde yayın değerlendirme süreci de oldukça kısaldı.

>> Dr. Deniz Köksal

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği'nin (TÜSAD) sürekli bilimsel yayın organı olan Eurasian Journal of Pulmonology, yayın hayatındaki 25'inci yılını tamamlamak üzere.

Eurasian Journal of Pulmonology, ESCI (Emerging Sources Citation Index), Web of Science, TR Indeks'te yer alan bir dergi olup yılda üç kez yayınlanmaktadır.

Bir yılı aşkın süredir kullanmakta olduğumuz Manuscript Manager sistemi ile makalelerinizi göndermek artık çok daha kolay. Dergimize göndermek istediğiniz ve yayın kurallarımıza uygun her türlü bilimsel paylaşımınızı, https://ejp.manuscriptmanager.net/ adresinden gönderebilirsiniz. Makale gönderme sürecinde yardıma ihtiyacınız olursa kare@karepb.com e-posta hesabına yazabilir ve destek alabilirsiniz.

Dergimizde yayın değerlendirme sürecini oldukça kısalttık. Makaleniz kabul olduktan kısa bir süre sonra proof'unu hazırlıyor, DOI'sini alıyor ve "Ahead of Print" şeklinde web sayfamızda yayınlıyoruz.

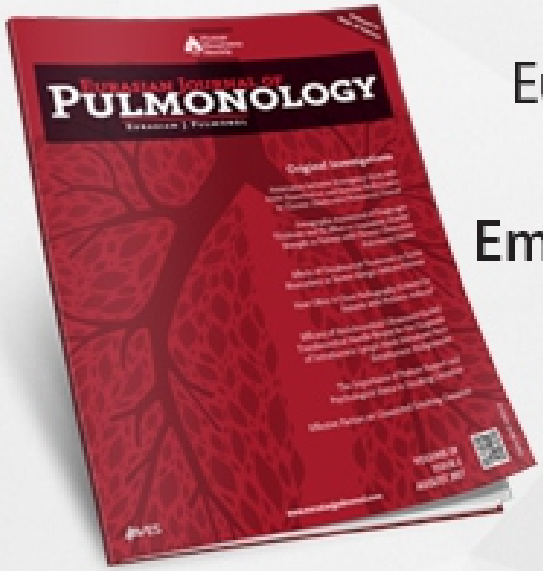

Eurasian Journal of Pulmonology is indexed in **Web of Science-Emerging Sources Citation Index,** TUBITAK ULAKBIM TR Index, DOAJ, HINARI, EBSCO, CINAHL and ProQuest.

YAPAY ZEKA ARTIK BİLİMSEL MAKALE YAZILIRKEN DE KULLANILMAYA BAŞLANDI. YAZARLAR BU TEKNOLOJİLERİ KULLANIRKEN NELERE DİKKAT ETMELİ?

Bu teknolojileri yalnızca okunabilirliği ve dili iyileştirmek için kullanın, verileri yorumlama veya bilimsel sonuçlar çıkarma gibi önemli ve araştırmacıya ait görevleri yaptırmak için kullanmayın.

Teknolojiyi insan gözetimi ve kontrolü ile uygulayın ve sonucu dikkatli bir şekilde gözden geçirip düzenleyin, çünkü yapay zekâ yanlış, eksik veya önyargılı olabilecek güvenilir gibi görünen çıktılar üretebilir.

Yapay zekâ ve yapay zekâ akciğer kanserinin teşhis ve tedavisini detaylıca ele almayı amaçlayan etkinlik ve toplantılarını sürdüren Akciğer Kanseri Çalışma Grubuestekli teknolojileri yazar veya ortak yazar olarak listelemeyin veya yapay zekayı yazar olarak alıntılamayın. Yazarlık, yalnızca insanlara atfedilebilen ve onlar tarafından gerçekleştirilebilen sorumluluklar ve görevler anlamına gelir.

Makalenizi hazırlarken, dil bilgisi, yazım denetimi, referanslar vb. temel araçların kullanımı dışında yapay zekâ ve yapay zekâ destekli teknolojileri kullandıysanız lütfen bu durumu beyan ediniz. Çalışmanın içeriğinden nihai olarak yazarların sorumlu olduğunu unutmayınız.

GÜNCEL Aktüel

TÜSAD Akdemi planladığı toplantıları hayata geçiriyor

TÜSAD Akademi'nin genç göğüs hastalıkları hekimlerinin mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla sürdürdüğü eğitim, kurs ve sempozyumlar yoğun ilgi ve katılımla sürüyor. Kısa bir yaz arası veren TÜSAD Akademi'nin faaliyetleri, sonbaharda bölgesel kurslar, sempozyumlar ve toplantılarla sürecek.

>> Dr. Güntülü Ak

Çalışma gruplarımızla iş birliği içinde gerçekleştirdiğimiz yabancı konuklarımızın da yer aldığı çevrimiçi konferanslar yoğun ilgi gördü. İlk olarak "GOLD 2023" başlıklı konuşması ile Prof. Dr. Alvar G. Agusti'yi ağırladığımız konferanslarımızda daha sonra "Akciğer Kanserinin 9. TNM Evrelemesi" başlıklı konuşması ile Prof. Dr. Ramon Rami Porta'yı, "GINA 2023" başlıklı konuşması ile GINA Başkanı Prof. Dr. Arzu Yorgancıoğlu'nu ve son olarak 31 Mayıs Dünya Tütünsüz Günü'nde "Tütüne Değil Gıdaya İhtiyacımız Var" başlıklı konuşması ile Doç. Dr. Yakup Arslan'ı ağırladık. Üyelerimiz tarafından yoğun ilgi gören bu toplantılarda konular dinleyicilerden gelen sorular ile enine boyuna tartışıldı.

Yine çevrimiçi olarak çalışma gruplarımız ve GEAK'ın iş birliği ile gerçekleştirilen pnömoni, pulmoner emboli, hipersensitivite pnömonisi, hemoptizi, KOAH atağı, plevral sıvı, ısıtılmış tütün ürünleri, santral uyku apnesi konulu olgu konseyleri büyük ilgi gördü.

TÜSAD AKADEMİ HER YERDE!

Ülkemizin dört bir yanında düzenlediğimiz bölgesel kurslarla da üyelerimizle buluşmaya devam ediyoruz.

İlkini Malatya'da EBUS konusunda düzenlediğimiz kursumuzu devam eden günlerde Ankara'da NIMV-IMV-HFNO Uygulamaları Kursu, Konya ve Bursa'da IPF Kursu, İzmir ve İstanbul'da Astım ve Alerji Kursu, İzmir'de Deprem ve Solunum Sempozyumu, İstanbul'da WABIP ile ortaklaşa İleri Bronkoskopi Kursu, İstanbul'da Araştırma Planlama ve Temel İstatistik Kursu, Ankara'da Bronkoskopi Hemşireleri ve Teknisyenleri Kursu, Van'da Sağlık Bakanlığı sertifikalı Tütün Kontrolü ve Sigara Bırakma Kursu ve Edirne'de Yoğun Bakımda Torasik Ultrasonografi, EKO ve Ultrasonografi Eşliğinde Girişimsel İşlemler Kursu izledi.

Katılımcı sayısı oldukça yüksek olan kurslarımızın gerçekleşmesinde bizlere ev sahipliği yapan Malatya Turgut Özal Üniversitesi Hastanesi, Yedikule Göğüs Hastalıkları, Ankara Gülhane Hastanesi, İzmir Suat Seren Hastanesi, Liv Hospital, Atatürk Sanatoryum Hastanesi, Trakya Üniversitesi Hastanesi, Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi başhekimlerine bir kez daha teşekkürlerimizi iletiyoruz.

6. IPFORUM SAMSUN'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Bu yıl 6'ncısını düzenlediğimiz IPForum, Atamızın Mi Mücadele'yi başlatmak için Samsun'a ayak bastığı tarihte, 19 Mayıs'ta gerçekleştirildi. İnterstisyel akciğe hastalıklarının tartışıldığı en kapsamlı toplantı olan IPForum, bu yıl da büyük beğeni topladı.

Ayrıca 19 Mayıs'ta saat 19:00'da 1919 metrelik Türk Bayrağı altında marşlar söyleyerek yürüyen katılımcılar Samsun'dan memnun ayrıldılar.

ÜYELERİNİN MESLEKİ GELİŞİMLERİNE KATKI

TÜSAD Akademi faaliyetleri, akademik takvimin başlamasıyla birlikte sonbaharda yeniden hızlanacak, 14 Eylül'de 'eğitim' konulu bir webinar ile açılış yapıldıktan sonra bölgesel kurslara devam edilecek ve gelenekselleşen Akademi Kampı, Güncelleme Sempozyumu ve bu yıl başlatacağımız Pulmoner Hipertansiyon Sempozyumu gerçekleştirilecektir. Bilimsel programları oluşturulan bu toplantılarımıza tüm üyelerimiz davetlidir.

ASİSTAN KAMPLARI PANDEMİNİN ASİSTAN EĞİTİMİNDE OLUŞTURDUĞU AÇIĞI KAPATIYOR

TÜSAD Akademi Asistan Kampları ile kısa zamanda asistan hekimlerimizin yarıdan fazlasına ulaştı ve onları ülkenin dört bir yanından konusunda yetkin öğretim üyeleriyle buluşturarak eğitimlerine katkı sundu. İzmir Kampı'nın ardından Sakarya, İstanbul ve Ankara'da iki günlük yoğun bir program ile gerçekleştirilen toplantılarımız genç meslektaşlarımızın beğenisini kazandı.

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği
TÜSAD AKADEMİ

GÜNCEL Aktüel

TÜSAD Sosyal Medya Projesi: Nefes Aldıran Bilgiler ve Bilimsel Bilgiler

SOLUNUM 2022'de yapılan seçimler sonucunda başladığımız görevimizde, TÜSAD'ın dijital alandaki varlığının güçlenmesi için çalışıyoruz. Hem hekimleri hem de halkımızı bilgilendirmek amacıyla derneğimizin sosyal medya hesaplarına özel önem veriyor ve özel içerik videoları hazırlıyoruz. İçerik ekibimizle birlikte hayata geçirdiğimiz "Nefes Aldıran Bilgiler" ve "TÜSAD Bilimsel Bilgiler" başlıklı seriler şimdiden büyük ilgi görüyor.

>> Dr. Şule Taş Gülen
>> Dr. Özgür Batum

Geçtiğimiz yıl düzenlediğimiz 44. Yıllık Kongremiz SOLUNUM 2022 esnasında 2022-2025 dönemi Merkez Yönetim Kurulu seçimleri yapıldı ve Prof. Dr. Şule Akçay hocamızın başkanlığındaki yönetimde bizler sosyal medya ve iletişim sorumluları olarak görev aldık. Göğüs hastalıkları alanındaki en köklü ve en büyük dernek olan Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği'nin (TÜSAD) 53. yılını tamamladığımız bu zamanda Merkez Yönetim Kurulu'nda olmanın bizler için inanılmaz mutluluk verici bir gurur kaynağı olduğunu bir kez daha belirtmek isteriz.

Teknolojinin ve iletişimin inanılmaz bir hızla ilerlediği günümüzde dünyada ve ülkemizde gelişen gerek

alanımızda gerek akademik hayatta gerekse sosyal alandaki yeni bilgileri, derneğimizin düzenlediği bilimsel kongreleri, sempozyumları, kursları, etkinlikleri ve duyuruları sizlere en doğru ve en hızlı şekilde iletmeye çalışıyoruz. Tabii ki bunu tek başımıza yapmak çok zor, hatta imkânsız. Bu aşamada arka planda tüm bu sosyal medya ve iletişim ağını ören, önce birbirimizle sonra da sizlerle iletişimimizi sağlayan kocaman ve çok çalışkan bir ekip var. TÜSAD olarak sosyal medya ile olan paylaşımlara (Instagram, Facebook, Twitter ve YouTube) çok önem vermekteyiz. Buradan hem hekimlerimizi hem de halkımızı bilgilendirici paylaşımlar yapmaktayız.

Bayrağı devraldığımız Kasım 2022'den bu yana gerçekleştirdiğimiz en büyük ve özel proje serimizin ilki; göğüs hastalıkları alanında sık görülen hastalıklar hakkında hastalarımızı bilgilendirmeyi amaçladığımız "Nefes Aldıran Bilgiler" oldu.

İkinci video serimiz ise; göğüs hastalıkları asistan ve uzmanlarına yönelik planladığımız ve tartışmalı olgular üzerinden alanında uzman hocalarımızın da katkısı ile güçlendirilen "TÜSAD Bilimsel Bilgiler" idi. Bu seriler YouTube kanalımız olan SOLUNUM TV üzerinden çok geniş kitlelere ulaşıyor.

Ülke olarak yaşadığımız o elim deprem felaketi nedeniyle aksamakla beraber şu ana kadar toplam 5 video yayınlamış bulunmaktayız. İlk video yayınımız kısa bir tanıtım videosu idi. Hemen arkasından yaklaşık 4 ay önce "Nefes Aldıran Bilgiler-Tüberküloz" başlığıyla ilk eğitici videomuz yayınlandı ve bu videomuz 5,400 görüntüleme aldı.

DEPREM ÖZEL VİDEOSU İLE SORUNLARA DİKKAT ÇEKTİK

Ülkemizin 6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığı ve toplam 10 ilimizi etkileyen deprem sonrası TÜSAD MYK olarak bu illerdeki göğüs hastalıkları hekimlerine geçmiş olsun ziyareti gerçekleştirilmesi ve deprem gözlem raporu yazılması kararı alındı. TÜSAD Genel Sekreteri Prof. Dr. M. Onur Turan hocamız ile sosyal medya ve iletişim sorumlu hocaları olarak depremden etkilenen 10 ilimizi gezerek geçmiş olsun ziyaretinde bulunduk. Bu süre içinde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve Malatya Turgut Özel Eğitim Araştırma Hastanesi'nde görev yapmakta olan hocalarımız ile "Nefes Aldıran Bilgiler-Deprem Özel" videomuz da SOLUNUM TV'de izleyiciyle buluştu.

Son olarak 2 ay kadar önce "Tüsad Bilimsel Bilgiler-İmmünoterapinin Yan Etkileri" videomuz hekimlerle buluştu. İmmünoterapi alan hastada gelişen komplikasyonların anlatıldığı olgu sunumu sonrası hekimlerimize vaka ile ilgili sorular yöneltilerek, bir ay sonra yani mayıs ayında yayınlanan ilk videonun devamı niteliğindeki içeriğimizde vakanın çözümlemesi yapıldı ve TÜSAD Akciğer Kanseri Çalışma Grubu'ndan konu ile ilgili detaylı bilgi alındı. Bu videolarımız toplamda 6,500 izleme aldı, toplam izlenme süresi 68,3 saat olarak gerçekleşti. Bundan sonraki süreçte çok daha sistematik olarak belirli periyotlarla video serimize devam edeceğimizin de bilgisini vermek isteriz.

Değerli üyelerimizle birlikte aktif olarak çağın getirdiklerine ayak uyduran TÜSAD'da çağdaş, bilimin ışığında ilerlemeye devam edeceğiz. Hepinize "tükenmeyen nefesle" sağlıklı günler dileriz.

GÜNCEL Aktüel

TÜSAD, bilimsel etkinlikleriyle fark yarattı

TÜSAD, 2023 yılının ilk altı ayında bilimsel bilgiyi uzmanlarla paylaşmayı amaçladığı bir dizi bilimsel etkinliğe imza attı. Göğüs hastalıkları alanının olmazsa olmaz konularının detaylıca ele alındığı toplantı, webinar, kurs ve sempozyumlarda alanımızla ilgili en son gelişmeler paylaşıldı.

4 - 5 Şubat 2023
Asistan Kampı 2 - Sakarya

11 Mart 2023
Astım ve Alerji Kursu

9 Mart 2023
TÜSAD Akademi Akciğer Kanseri
9. Tnm Evrelemesi Webinarı

11 Mart 2023
TÜSAD - Pulmoner Fibrozis
Konya Toplantısı

21 Mart 2023
TÜSAD Ankara Şubesi Atatürk Sanatoryum Eah Toplantıları - Difüz Parankimal Akciğer Hastalıkları

1 Nisan 2023
Ebus Kursu

22 Mart 2023
Ağır Alerjik Astımda Tedavi Yaklaşımı

13 Nisan 2023
TÜSAD Akademi Olgu Konseyi – Pulmoner Emboli Nedenli KOAH Atağı

23 Mart 2023
TÜSAD Akademi Olgu Konseyi - Hemoptizili Hastaya Yaklaşım

26 Nisan 2023
TÜSAD Ankara Şube Toplantısı Tanıdan Tedaviye İdiyopatik Pulmoner Fibrozis

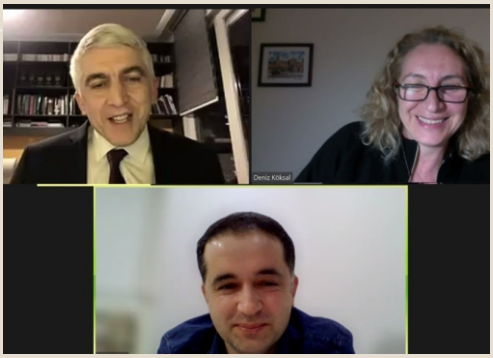

27 Nisan 2023
TÜSAD Akademi Olgu Konseyi - Bir olgu iki etyoloji Hepatik hidrotoraks ve plevral infeksiyon

3 Mayıs 2023
Astımda Ezber Bozan Kombinasyon Tedavisine Güncel Bakış

29 Nisan 2023
Deprem ve Solunum Sempozyumu

6 - 7 Mayıs 2023
Araştırma Planlama,
İstatistik ve Makale Yazma Kursu

29 - 30 Nisan 2023
Asistan Kampı 3- İstanbul

6 Mayıs 2023
DPAH: Olgular Eşliğinde
Tedavi Yönetimi

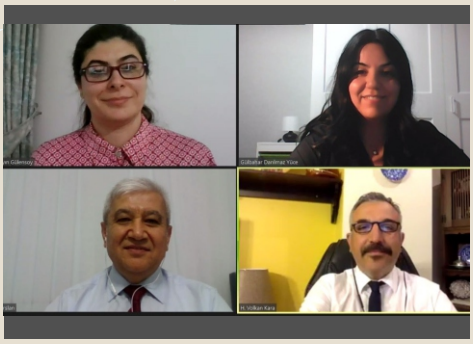

11 Mayıs 2023
TÜSAD Akademi Olgu konseyi - Isıtılmış tütün ürünü kullanımına bağlı gelişen akciğer hasarı ve pulmoner hipertansiyon

23 Mayıs 2023
TÜSAD Ankara Şubesi Pulmoner Hipertansiyon Toplantısı

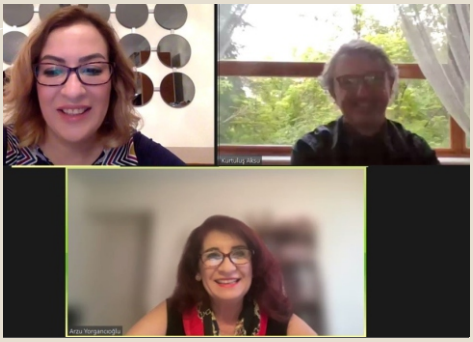

25 Mayıs 2023
TÜSAD Akademi GINA 2023 webinar

27 Mayıs 2023
Bronkoskopi Hemşireleri ve Teknisyenleri Kursu

27 Mayıs 2023
Astım ve Alerji Kursu -İstanbul

30 Mayıs 2023
TÜSAD Ankara Şubesi Atatürk Sanatoryum EAH Toplantıları - Küçük Hücreli Dışı Akciğer Kanserinde Hedefe Yönelik Tedavi

31 Mayıs 2023
TÜSAD Akademi Online Toplantısı - Webinar - "Tütün ve gıda krizi" Tütüne değil gıdaya ihtiyacımız var!

10 Haziran 2023
Yoğun Bakımda Torasik Ultrasonografi, Ekokardiyografi ve Ultrasonografi Eşliğinde Girişimsel İşlemler Kursu

3 - 4 Haziran 2023
Asistan Kampı 4

10 Haziran 2023 İzmir Şubesi Deprem metaforunda solunum sistemi hastalarına yaklaşım toplantısı

8 Haziran 2023
TÜSAD Akademi Olgu Konseyi - Santral Uyku Apne Sendromları

10 - 11 Haziran 2023
Tütün Kontrolü ve Sigara Bırakma Kursu
(Sağlık Bakanlığı onaylı)

GÜNDEM Aktüel

Temel İstatistik Kursu başarıyla tamamlandı

"Araştırma Planlama, Temel İstatistik ve Makale Yazma" Kursu, yoğun bir katılımla ve halk sağlığı ve göğüs hastalıkları uzmanlarının değerli katkıları sayesinde Cumhuriyet'in 100'üncü yılına yakışır şekilde başarıyla tamamlandı. Genç hekimlerin teorik ve pratik eğitimlerine katkı sağlamayı hedefleyen kursumuz önümüzdeki yıllarda da devam edecek.

>> Dr. Celal Satıcı

Cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümü olan bu önemli senede göğüs hastalıklarının en köklü derneği TÜSAD'ın şemsiyesi altında çok değerli bir çalışmaya imza attık. "Araştırma Planlama, Temel İstatistik ve Makale Yazma" kursu, 6-7 Mayıs 2023 tarihlerinde yoğun ilgi ile gerçekleştirildi. Halk sağlığı ve göğüs hastalıkları alanından hocalarımız çok değerli bilgiler aktararak kursumuzu tam bir akademik şölen haline çevirdi. Kursiyerlerimizden aldığımız geri bildirimlere göre, öğrenmek istedikleri bilgiler anlaşılır bir şekilde anlatıldı. Temel teorik bilgiler sade ve anlaşılır bir şekilde aktarıldıktan sonra kursiyerlerimizle pratik bölümde birebir ilgilenilerek eksikliklerin giderilmesi sağlandı. Kursu tamamlayan kursiyerlerimiz, özellikle istatistik konusunda kendi çalışmalarının analizini kendileri yapabilecek duruma geldi.

Bu önemli senede TÜSAD'ın şemsiyesi altında böyle bir kursu layıkıyla gerçekleştirmek benim için bir onur kaynağı. Yoğun ilgi gören ve sınav ile kursiyerlerimizi belirlediğimiz kursumuzun her yıl tekrarlanması planlanmış olup, katılamayan hekimlerimizin her yıl başvurabileceğini, bununla birlikte Solunum 365'te mevcut olan teorik videolara istedikleri zaman ulaşarak bilgilerini tekrar edebileceklerini hatırlatmak isteriz. Kursumuzun birinci bölümünü tamamlayan kursiyerlerimize ilgili notların hepsi verilmiş olup ihtiyaç duyduklarında başvurabilecekleri çok kıymetli bir kaynak sunulmuştur.

Bu yıl katılım sağlayan ve akademik dünyaya katkıda bulunmak isteyen yeni katılım sağlayacak kursiyerlerimiz ile bir sonraki akademik şölende görüşmek dileğiyle…

GÜNDEM Aktüel

AKCİĞER KANSERİ ÇALIŞMA GRUBU:
Teşhis ve tedaviyi ele alan faaliyetlerimizi sürdürüyoruz

Akciğer Kanseri Çalışma Grubu olarak duayen hoca Dr. Ramon Rami Porta'nın katılımıyla gerçekleştirdiğimiz toplantı yoğun bir ilgi gördü. Burun yanı sıra toplumsal bilinçlendirmeye yönelik çalışmalarımıza ağırlık verdik, akciğer hastalarını ve hasta yakınları için broşür hazırlığımız da sürüyor.

>> Dr. Pınar Akın Kabalak

Akciğer kanserinin teşhis ve tedavisini detaylıca ele almayı amaçlayan etkinlik ve toplantılarını sürdüren Akciğer Kanseri Çalışma Grubu, bilgi paylaşımı ve farkındalık çalışmalarını sürdürüyor. Çalışma Grubu olarak, bir önceki sayıda planlarımız arasında bahsettiğimiz Dr. Ramon Rami Porta ile akciğer kanserinde 9. TNM evrelemesi webinarımızı gerçekleştirdik.

Göğüs Cerrahisi Koordinasyon Kurulu Başkanı Prof. Dr. Ayten Kayı Cangır ve Akciğer kanseri Çalışma Grubu Başkanı Doç. Dr. Pınar Akın Kabalak yönetiminde yoğun katılımlı bir toplantı oldu. 2024 itibariyle kullanıma girecek olan yeni evrelemede bizleri nelerin beklediğini dinleyicilerden gelen birçok sorunun cevapları eşliğinde Dr. Ramon Rami Porta gibi duayen bir hocadan öğrenme fırsatı bulduk.

Bu yıl ikinci olarak "Fiziksel Manipülasyon Pulmoner Rehabilitasyon (PMPR)" adlı yeni bir postoperatif pulmoner rehabilitasyon programını tanıtmak ve "Torakoskopik Lobektomi Sonrası Küçük Hücreli Dışı Akciğer Kanseri (KHDAK) Olan Hastalarda Pmpr Dahil Perioperatif Yönetimin Etkisini Araştırma" konulu literatür paylaşımı yaptık.

YENİ BİR KILAVUZ HAZIRLIĞI SÜRÜYOR

Akciğer Kanseri Çalışma Grubu önderliğinde "Hemoptizi" yönetimi ile ilgili bir kılavuz oluşturmak üzere yola çıktık.

Dernek MYK'sından onay alma sürecinin ardından bu anlamda en ilgili çalışma grupları olan Girişimsel Pulmonoloji ve Yoğun Bakım Çalışma grupları ile iş birliği içerisinde sistematik bir çalışma yürütmekteyiz.

Sonucunda kanıta dayalı önerileri sunduğumuz derneğimize ait güzel bir eseri kazandırmayı ve meslektaşlarımızın pratiğine sunmayı amaçlamaktayız.

"Akciğer Kanseri ve Tüberküloz Birlikteliğinde Akciğer Kanserinin Prognozu" başlıklı çok merkezli bir çalışma planı yapmıştık ve bu projemizde etik kurul onayı beklemekteyiz.

HASTA VE HASTA YAKINLARI İÇİN BROŞÜR

Yine kanser hastalarımızla buluşturmak üzere, hasta ve yakınlarını bilgilendirme amaçlı bir broşür hazırlamaktayız.

Bunların yanı sıra 1-7 Nisan Kanser Haftası dolayısıyla bir basın bildirisi kaleme aldık ve bildiride ülkemizde yaşanan deprem felaketi ve sonrasında ortaya çıkan asbeste bağlı oluşan risklere değindik.

Günümüzde gitgide kullanımı artan immünoterapilere ikincil gelişen pnömonitis tanı ve yönetimi ile ilgili göğüs hastalıkları uzman görüşü niteliğinde bir yazı hazırlamaktayız.

Çünkü sağkalıma oldukça fazla katkısı olan bu tedavilerin özellikle pulmoner toksisitesinin tanınması, doğru tanı koyulması ve gecikmeden tedavi başlanmasının önemli olduğunu ve göğüs hastalıkları uzmanlarının bu konuda son derece yetkin olup çok disiplinli ortamlarda önemli katkılar sunduğu kanaatindeyiz.

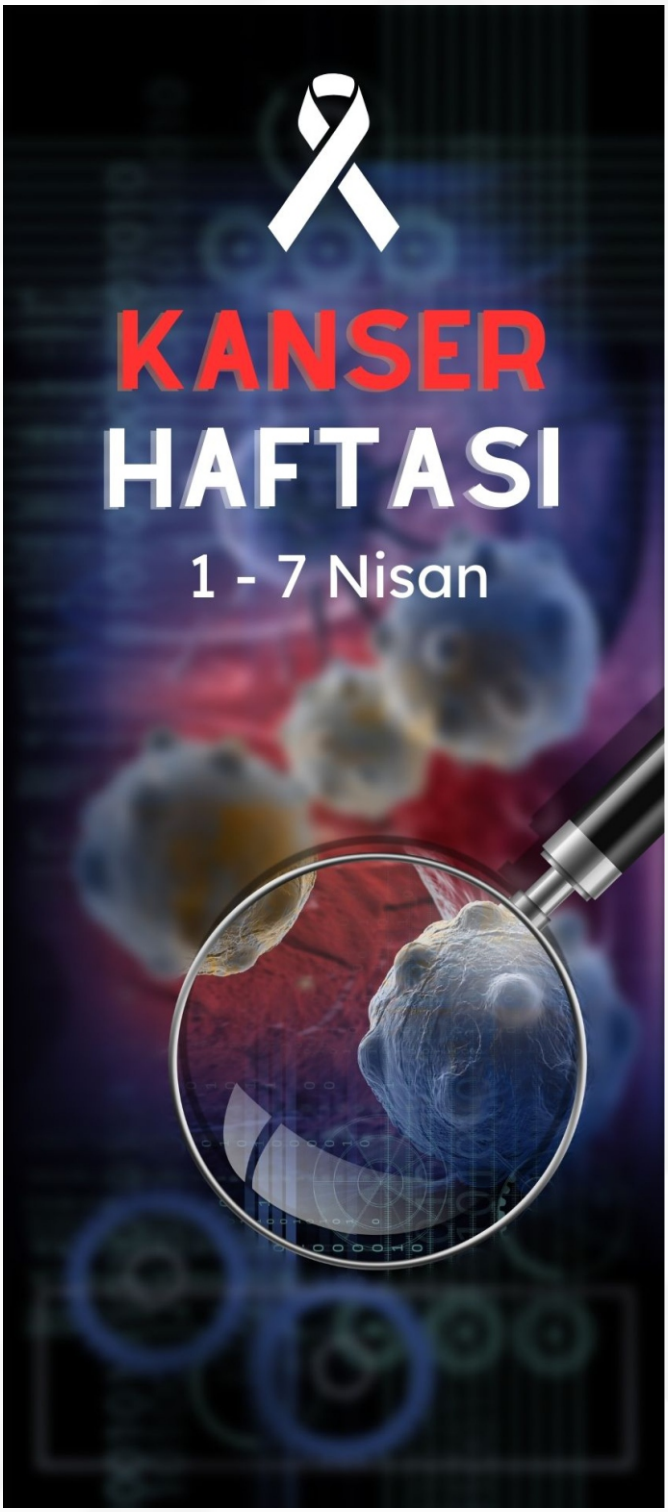

GÜNDEM Aktüel

MESLEKİ VE ÇEVRESEL SOLUNUM HASTALIKLARI VE İŞ SAĞLIĞI ÇALIŞMA GRUBU:

2023'ün ilk yarısını verimli bir şekilde tamamladık

Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları ve İş Sağlığı Çalışma Grubu, hem iş sağlığı hem de çevre sağlığı alanında düzenli olarak sürdürdüğü faaliyetlerle 2023 yılının ilk dönemini verimli şekilde tamamladı. 6 Şubat'ta meydana gelen yıkıcı depremin ardından özellikle enkaz kaldırma çalışmalarında ortaya çıkan asbest yayılımı konusunda halktan gelen soruları yanıtlamanın yanı sıra alanımızla ilgili kurum ve platformlarda temsilcilerimizle yer alarak katkı sunduk.

>> Dr. Ayşe Coşkun Beyan

Cumhuriyetimizin 100. yılına denk gelen SOLUNUM 2023-45. Yıllık Kongremiz için heyecanla hazırlıklarımızı sürerken Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları ve İş Sağlığı Çalışma Grubu olarak hem iş sağlığı hem de çevre sağlığı alanında çalışmalarımız devam etmektedir. Bir önceki Solunum Aktüel sayısında kendimize koyduğumuz hedeflerin birer birer hayata geçiyor olmasının sevinci ile sizlere neler yaptık kısaca bahsetmek isteriz.

Hepimizi derin üzüntüye boğan 6 Şubat depremi sonrası TUSAD olarak gururla takip ettiğimiz birden çok alanda devam eden faaliyetlere katkı sunmak için elimizden geleni yapmaya çalıştık. Depremin hemen ardından yayımlanan dokümanların hazırlanması çalışmalarında yer aldık. Çalışma Grubumuzu ilgilendiren hususlarda halktan gelen sorulara yanıt vermeye elimizden geldiği kadar çorbaya tuz atmaya çalıştık. Yine deprem bölgesinde arama kurtarma ekibi çalışanları başta olmak

üzere, sağlık çalışanları ve bölge halkının depremle ilişkili asbest ve diğer yıkım ile ilişkili solunumsal riskleri hakkında Asbest Söküm Uzmanları Derneği (ASUD) Başkanı ve Çalışma Grubu üyemiz Uzm. Dr. Melike Yüksek Yavuz ortak basın açıklaması ile onlarca kişiye ulaşılmış ve konu ile ilgili dikkatleri çekilmiştir. Detaylı bilgiye bu adresten ulaşabilirsiniz: https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/fulya-soybas/ikinci-bir-afet-yasanmasin-enkazdan-cikan-tehlike-asbest-42224621

Yine sağlık çalışanlarının sağlığı başlığı ile sağlık çalışanlarımızın da birer depremzede olduğu ve desteklenmesi gereken hususları işaret ettik. Uzm. Dr. Defne Kalaycı tarafından hazırlanan bilgi notunda "Travma Sonrası Stres Bozukluğu" ve "Organize Pnömoni" factsheetleri konularına dikkat çekilmiştir. Çalışmaya u adresten ulaşabilirsiniz: https://www.solunum.org.tr/TusadData/userfiles/file/Travma_Sonrasi_Stres_Bozuklugu.pdf

DEPREMDEN SGK'YA BİR DİZİ ÇALIŞMA YAPTIK

Bu arada depremin ve afetlerin her dönemde olabileceği kaygısı ile "Deprem ve Solunum" başlıklı bir sempozyum düzenledik. Hem göğüs hastalıkları uzmanlık alanı disiplini hem de iş sağlığı profesyonellerinin yoğun ilgisi ile tamamlanan sempozyumda öğleden önce deprem ve solunum etkilerini konuştuk. Öğleden sonra solunum koruyucuların (FFP2 VE FFP3 maskeler…) kullanımı, temizliği, bakımı ve az bilinen bir konu olarak uyumu (fit test) konularını interaktif ve uygulamalı olarak tartıştık.

Meslek hastalıkları tanı bildirim ve tazminat sürecinde çok önemli bir yeri olan SGK Çalışma ve Meslekte Kazanma Gücü Kayıp İşlemleri Tespit Yönetmeliği eklerinin güncellenmesi çalışmalarında çalışma grubumuzu temsilen katılmaya ve katkı sunmaya devam ediyoruz. En son mayıs ayında düzenlenen toplantıda pnömokonyozların maluliyet değerlendirmesi konusunda hem göğüs hastalıkları hem de iş ve meslek hastalıkları uzman kimliğimiz ve birikimimiz ile çalışmaktayız. İş sağlığının sosyopolitik yapısı gereği hekim olarak bizlere yüklediği bazı sorumluluklar var. Derneğimizin tam desteği ile bu konuda çalışan sağlığı ve haklarının savunucusuyuz.

Alanımızda önemli bir ihtiyaç olan meslek astımı tanı rehberlerinden "İngiliz Toraks Derneği Mesleki Astıma İlişkin Klinik Bildirimi" (British Thoracic Society Clinical Statement On Occupational Asthma) Rehberi TÜSAD Genç Akademisyen çatısı altında Çalışma Grubu üyelerimiz Uzm. Dr. Merve Acun Pınar, Uzm. Dr. Melike Yüksel Yavuz ve Doç. Dr. Ayşe Coşkun Beyan'ın emekleri ile çevrilerek ulusal yazınımıza kazandırılmıştır. Rehbere bu linkten erişebilirsiniz: https://www.solunum.org.tr/menu/160/uluslararasi-rehberler.html

Akademik çalışmalar kapsamında multicenter olarak bir çalışma hazırlığı içindeyiz. İSG ve yapay zekâ alanında başlatacağımız araştırmanın bu sene içinde en az bir tane çok merkezli bir araştırmanın başlatılması ve iş ve meslek hastalıkları uzmanları dışında diğer uzman arkadaşlarımız tarafından görece az bilinen mesleki göğüs hastalıkları konusunda farkındalığı artırmayı hedefliyoruz. Diğer Çalışma Gruplarının devam eden projelerinde de yer alarak çalışma grupları arası etkileşim ve iş birliğinin artırılmasına çabalamaktayız. Üyelerimizden de her türlü araştırma ve çalışma önerilerine açık olduğumuzu özellikle vurgulamak isteriz.

TEMİZ HAVA VE MADENCİLİK ALANLARINA DESTEK VERDİK

Çalışma grubu olarak destek vermek üzere Uzm. Dr. Ömür Güngör Temiz Hava Hakkı Platformu'nda görev almaya başlamış ve platform ilk toplantısını Mayıs 2023'te yapmıştır.

Alanımızdaki en büyük projelerden biri olan Madencilik Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi'ne (MİSGEP) çalışma grubumuzu temsilen Uzm. Dr. Merve Acun Pınar tarafından katılmış, projenin önemli sonuçları derlenerek siz değerli meslektaşlarımız bilgilendirilmiştir.

Bu vesile ile yukarıda özetlemeye çalıştığımız faaliyetlerimizde görev alan çalışma grubu üyelerimize sonsuz teşekkür ederim. Ekip olarak 2023 ilk yarısında verimli bir dönem geçirdik. 2023 yılının ikinci yarısının öncelikle milletimiz için daha az üzüntülü olayların yaşanacağı, toplumsal huzur ve refahın artacağı bir dönem olmasını diliyorum. Bizler açısından ruhsal ve bedensel sağlığımızın yerinde olacağı ve daha çok üreteceğimiz bir dönem olsun.

GÜNDEM Aktüel

DİFÜZ PARANKİMAL AKCİĞER HASTALIKLARI ÇALIŞMA GRUBU:
IPFORUM-6 bilimsel şölen tadında tamamlandı

Difüz Parankimal Akciğer Hastalıkları Çalışma Grubu Cumhuriyetimizin 100. yılını coşkuyla kutladığımız bu yılda bir TÜSAD geleneği haline gelen ve 6. kez düzenlediğimiz İPFFORUM'u Atamızın kurtuluş mücadelesini başlattığı 19 Mayıs tarihinde Samsun'da gerçekleştirdi. Bayram coşkusunu içtenlikle yaşadığımız etkinliklerimizin ardından birbirinden değerli uluslararası konuşmacıların da katıldığı bilimsel programımızı başarıyla tamamladık.

>> Dr. Berna Akıncı Özyürek

Difüz Parankimal Akciğer Hastalıkları Çalışma Grubu Yürütme Kurulu olarak, bu yıl çok önemli çalışmaylara imza attık. TÜSAD Akademi ile birlikte 26 Ocak 2023'te Olgu Konseyi'nde Hipersensitivite pnömonisi tanı, tedavi ve takibini güncel rehberler ve literatürler eşliğinde olgu üzerinden online olarak tartıştık, Şubat 2023 ve Mayıs 2023'te Diffüz Parankimal Akciğer Hastalıkları ile ilgili güncel literatürlerimizi TÜSAD'a ait mail grubunda meslektaşlarımızla paylaştık.

TÜSAD Akademi ile tanıdan tedaviye her yönüyle "Progresif Pulmoner Fibrozis" konulu, sahadaki meslektaşlarımıza ulaşmayı amaçladığımız kurslarımızdan ilkini 8 Mart'ta Konya'da meslektaşlarımızın yoğun ilgi ve katılımı ile gerçekleştirdik. Zor olgularımızı ve tedavi yönetimlerini tartıştığımız bir diğer toplantımızı da 6 Mayıs'ta "Difüz Parankimal Akciğer Hastalıkları Olgular Eşliğinde Tedavi Yönetimi" başlığı ile Bursa'da yine meslektaşlarımızın yoğun ilgi ve katılımı ile tamamladık.

Cumhuriyetimizin 100. yılını coşkuyla kutladığımız bu yıl, bir TÜSAD geleneği haline gelen ve 6. kez düzenlediğimiz İPFFORUM-6'yı Atamızın kurtuluş mücadelesini başlattığı tarihte ve şehirde

gerçekleştirdik. 19 Mayıs sabahı dernek başkanımız Prof. Dr. Şule Akçay, MYK üyeleri, DPAH çalışma grubu ve katılımcı hekimlerimizle Onur Anıtı'na çelenk bıraktık. Ardından özlediğimiz bayram coşkusunu Samsun Kent Müzesi, Gazi Kent Müzesi gezileriyle ve akşam yapılan geleneksel 1919 metre bayrak yürüyüşü katılımımızla yaşadık.

Bilimsel programımızı alanında birbirinden değerli ulusal konuşmacılarımız ve yurt dışından katılan konuşmacımız Karen Moor ile tamamladık. Sempozyumumuz meslektaşlarımız tarafından yoğun ilgi ile takip edildi. Çalışma grubu olarak akademik amaçlı çalışma planlarımız ve farklı lokasyonlarda kurs/toplantı planlarımız mevcuttur.

GÜNDEM Aktüel

TÜTÜN KONTROLÜ ÇALIŞMA GRUBU:
Bilgilendirici faaliyetlerimiz devam ediyor

Ayda bir kez online olarak toplanan çalışma grubumuz tütün kontrolüyle ilgili hem halka hem de hekimlere yönelik faaliyetlerini sürdürdü. 9 Şubat Dünya Sigarayı Bırakma Günü ile ilgili planlanmış faaliyetlerimiz ülkemizde meydana gelen deprem nedeniyle ertelense de makalelerimiz ve toplantı katılımlarımızla konuyu gündemde tuttuk.

>> Dr. Zeynep Atam Taşdemir

Tütün Kontrolü Çalışma Grubu (TKÇG), Dr. Volkan Kara, Dr. Zeynep Atam Taşdemir, Dr. Yakup Arslan, Dr. Gülbahar Darılmaz Yüce ve Dr. Esen Sayın Güvensoy'un katılımı ile ayda bir kez online olarak toplanmıştır. Çalışma Gurubumuzun faaliyetleri aşağıdaki gibi gerçekleşti:

- 9 Şubat Sigarayı Bırakma günü faaliyeti olarak; halka yönelik Instagram ve YouTube gibi sosyal medyalardan yayın yapılması, bu amaçla Dr. Zeynep Atam Taşdemir ve Dr. Esen Sayın Gülensoy'un görevlendirilmesi kararlaştırıldı. Hekimlere yönelik "Kısa Klinik Müdahale ile Sigara Bırakma Hizmeti Sunmak" ile ilgili webinarda Dr. Volkan Kara ve Dr. Yakup Arslan'ın görevlendirilmesine karar verildi. Gerekli hazırlıkların yapılmasına rağmen 6 Şubat'ta ülkemizde yaşanan deprem nedeniyle planlanan etkinliklerin ertelenmesine karar verildi.

- 01/03/2023'te "Lung Damage Caused by Heated Tobacco Products and Electronic Nicotine Delivery Systems: A Systematic Review- Isıtılmış Tütün

- Ürünleri ve Elektronik Nikotin Taşıyıcı Sistemlerin Neden Olduğu Akciğer Hasarı'' adlı makale ve özeti TÜSAD mail grubunda üyelerle paylaşıldı.

- TÜSAD'ın 45. Yıllık Kongresi-SOLUNUM 2023 için Tütün Kontrolü Çalışma Grubu olarak hazırlanan kurs ve oturum- panel konu ve konuşmacı önerileri kongre düzenleme komitesine iletildi.

- 11 Mayıs 2023'te TÜSAD Akademi, GEAK ve Tütün Kontrolü Çalışma Grubu'nun ortaklaşa düzenlediği, "Isıtılmış Tütün Ürünü Kullanımına Bağlı Gelişen Akciğer Hasarı ve Pulmoner Hipertansiyon" konulu olgu konseyi canlı olarak gerçekleştirildi.

- Van'da 10-11 Haziran'da Tütün Kontrolü Çalışma Grubu ve TÜSAD Akademi ile eşgüdümlü yapılması planlanan "Tütün Kontrolü ve Bırakma Kursu"nun müfredat ve eğitmenleri belirlenerek kursun son hali ile Sağlık Bakanlığı'na sertifikasyon onayı için başvuru yapıldı. Onayı alınan kursta Dr. Volkan Kara, Dr. Zeynep Atam Taşdemir, Dr. Yakup Arslan ve Dr. Esen Sayın Güvensoy'un görev almasına karar verildi.

- Addicta Dergisi'nin "Tütün ve Tütün Ürünleri, Kullanımının Önlenmesi, Kontrolü ve Tedavisi" konulu 2023 yılı özel sayısı için makale hazırlığı için çalışmalara başlandı.

- 2023 yılı 31 Mayıs Dünya Tütünsüz Günü etkinliği için; WHO'nun 31 Mayıs 2023 için belirlenen "We Nood Food, Not Tobacco" teması üzerine çalışılması planlandı. Hekimlere yönelik "Sigarayı Bırakmak Mümkün- Tütün ve Gıda Krizi" konulu webinar için hazırlıklara başlandı.

GÜNDEM Aktüel

ÇOCUK GÖĞÜS HASTALIKLARI KOORDİNASYON KURULU:
Çocuklarımızın solunum sağlığı için çalışmalarımız sürecek

Çocuk Göğüs Hastalıkları Koordinasyon Kurulu, çocukların solunum sağlığının korunmasıyla ilgili olarak yaptığı faaliyetleri ara vermeksizin sürdürüyor. Bu konuda güncel bilimsel makaleler hazırlayarak TÜSAD üyeleriyle paylaşılmasının yanı sıra kurulumuz SOLUNUM 2023 için de hazırlıklarını planladı ve konuşmacı önerilerini sundu.

>> Dr. Ayşe Tana Aslan

Çocuk Göğüs Hastalıkları Koordinasyon Kurulu tarafından SOLUNUM 2022'de erişkin göğüs hastalıkları uzmanlarının ilgisini çeken konularda konuşmalar yapılmıştır. Çocuklarda MIS C, Pulmoner fibrozisle giden çocukluk çağı interstisyel akciğer hastalıkları, çocukta bronşektazi tanı ve tedavisinde farklılıklar konu başlıkları kongre katılımcıları ile tartışılmıştır. SOLUNUM 2023'te de yine çocukluktan erişkinliğe uzanan dönemde solunum yolu hastalıklarına ilişkin ilginç konularda değerli konuşmacıların katılımı planlanmıştır.

Derneğimizin güncel solunum bilgilendirmelerinde "Primary Ciliary Dyskinesia: A Multicenter Survey On Clinical Practice And Patient Management in Italy" başlıklı çalışma özeti sunulmuştur. Ülkemizde erişkin grupta da Primer Siliyer Diskinezi hastalığı farkındalığının artması amacı ile makale özeti TUSAD

üyelerine ulaştırılmıştır. Önümüzdeki dönemde de güncel solunum aracılığı ile üyelerimizin dikkatini çekecek uluslararası makaleler paylaşılacaktır.

Çocukların deprem dönemindeki akciğer sağlığı sorunları güncel bir podcast ile üyelerimize ve sosyal medya aracılığı ile ilgili takipçilerimize ulaştırılmıştır.

Tüm felaketlerin en çok etkileneni olan çocuklarımızın akciğer sağlığı ile ilgili kısa dönemde olduğu kadar uzun dönemde de etkilenimleri koordinasyon kurulumuz tarafından paylaşılacaktır.

Toplumumuzun geleceği olan çocuklarımızın akciğer sağlığı ileri erişkin dönem akciğer sağlığının anahtarıdır.Toplumun ve erişkin hekimlerinin çocuk akciğer sağlığı bilgilendirilmesi koordinasyon kurulumuzun amacı olmaya devam edecektir.

PROFİL Aktüel

AYTEN KAYA CANGIR:
Hekimlik bilgi, duruş, davranış ve empati gerektiren bir meslek

Ankara Tıp Fakültesi'nden mezun olduğu 1991 yılından bu yana göğüs cerrahisi alanında önemli başarılar elde eden Prof. Dr. Ayten Kayı Cangır (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahisi A.D, Medikal Tasarım ve Uygulama Merkezi Akıllı Sistemler ve Teknolojiler Uygulama ve Araştırma Merkezi), hekimliğin bilginin yanı sıra duruş, davranış ve çokça empati gerektiren bir meslek olduğunu vurguluyor. "Doğrudur, bu coğrafyada bilimsel çalışma yapmak çok zordur ama imkânsız değildir" diyen Kayı Cangır, genç meslektaşlarına "okuyun" tavsiyesinde bulunuyor. Solunum Aktüel okurları için sorularımızı yanıtlayan Prof. Dr. Ayten Kayı Cangır, bu röportajda önemli mesajlar veriyor.

>> Ezgi Aktaş

- **Ayten Hocam, okurlarımız için kısaca kendinizden, eğitim ve meslek yaşamınızdan söz edebilir misiniz?**

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk tıp fakültesi olan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1991 yılında mezun oldum, yani ben bir Ankara Tıplıyım. Ankara Tıplı olmak önemli çünkü; Ankara Tıp'ta teorik eğitimin yanı sıra klinik pratik eğitimler çok önemlidir. Buradan mezun hekimler mesleklerini hepsi alanında yetkin hocalarından usta çırak ilişkisi çerçevesinde birinci elden öğrenirler. Hekimlik bilgi yanı sıra duruş, davranış ve çokça empati gerektiren bir meslektir.

Göğüs cerrahisinde köklü bir klinik olan 1955'te özofagus kanseri ameliyatlarının dahi yapıldığı Ankara Tıp Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı'ndan 1998'de bu klinikten ilk kadın göğüs cerrahisi uzmanı olarak eğitimimi tamamladım. Ardında çok emek, gayret ve azimle 2005 yılında bu kez Türkiye'nin ilk kadın göğüs cerrahisi doçenti unvanını aldım ve 2012'de de profesör oldum ve halen Ankara Tıp Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görev yapmaktayım.

- **İhtisasınızı göğüs hastalıkları çatısı altında akciğer cerrahisi gibi oldukça spesifik bir alanda belirlemenizdeki itici güç neydi?**

Tıp Fakültesi'ni bitirdiğimde dahiliyeci olmayacağımı biliyordum, internlük yıllarımda cerrahinin dinamik ortamı beni etkilemişti. Göğüs cerrahisi, pek çok yaşam kurtaran acil girişimleri olan bir cerrahi olması yanı sıra bulgularının duysal ve görsel yani göğüs cerrahi alanında sorun varsa ya duyarsın ya da görünürsün, aslında tam tersi de doğrudur. Benim gibi mühendis

kafalı biri için bu göğüs cerrahisini seçmemde bunlar çok etkili oldu. Akciğer kanseri bizim günlük pratiğimizin çoğunluğunu oluştursa da göğüs cerrahisi; özofagus, mediasten, plevra, diyafragma ve göğüs duvarının çok farklı ve özellikli cerrahi hastalıkları da kapsar, yani tek düze değildir.

Bunun yanı sıra uzmanlık eğitimimi aldığım Ankara Tıp Göğüs Cerrahi Anabilim Dalı'nın alanın da bir ekol olması ve birbirinden değerli hocalarının olması da göğüs cerrahisi alanını belirlememde itici güç oldu ve ne mutlu bana 30 yıldır bu büyük ailenin üyesiyim.

- **Uzun yıllar akciğer cerrahisi alanında başarılı çalışmalar yürüttünüz. Bu alanda uluslararası birçok çalışmada imzanız var. Bu alandaki faaliyetlerinizle ilgili bilgi rica edebilir miyiz?**

Başta akciğer kanseri olmak üzere plevral mezotelyomada olsun timomada olsun uluslararası yayınlar yapmamada ve uluslararası çalışmalara davet edilmemdeki en önemli etken daha asistanlık yıllarında verinin önemini anlamış olmamdır.

Asistanlığımın ilk yıllarında bir kongreye bildiri hazırlarken ya da bir makale yazarken yalnızca belli bir zaman diliminde yapılan cerrahi girişimler, hastaların klinik özellikleri, operatif morbidite ve mortalite oranları verilirdi. Ama bu yalnızca saptama olup bilimsel bilgi üretmek değildi. O yıllarda erişimi çok güçlüklerle olmakla birlikte yabancı makalelerde daha ayrıntılı bilgiler, gruplar ve istatistik kullanımları vardı. Yani bilimsel bilgi için nitelikli, olabildiğince çok sayıda ve çeşitlilikte bilimsel veri koşuldu. Asistan olmama karşın her gün en az bir makale okumaya çalıştım, okudukça verinin önemini anladım. Genellikle hafta sonlarının bir gününde nöbetçi olurdum, diğer gününde de hocalarımızın hastalarına ait epikrizleri hastalıklara göre gruplandırmaya başladım, bir süre sonra bunlara sayısal değer verdim; akciğer kanseri 1 iken bir süre sonra primer akciğer kanseri 11, metastatik 12 ve karsinoid 13 oldu. Yani klinik veri "Excel" ile işlenebilen sayısal değere dönüşmüştü.

Ardından bu verilerin analizi ve bilimsel yayınlara dönüştürme süreci geldi. Elbette kolay olmadı pek çok yabancı dergiden ret aldım, yılmadım, reddeden hakemlerim her eleştirisi ders niteliğindeydi ve bu eleştirileri dikkate alarak yeniden yazdım ve sonunda

2002'de özofagus perforasyonları konusunda ilk yabancı bir dergide makalemi kabul ettirdim ve sonrası geldi. "Lung Cancer" dergisinde 2005 yılında yayınlanan serimiz ile göğüs cerrahisi alanında çok önemli bir bilim insanı olan Prof. Dr.Peter Goldstraw'dan gelen bir davet ile de uluslararası akciğer kanseri evreleme çalışmalarının 7. Baskısına Ankara Tıp Göğüs Cerrahisi olarak veri göndermeye başladık. Bu bizim verilerimizin uluslararası kabulünü yani değerini göstermesi açısından çok önemli ve değerliydi.

Bu süreç artan bir ivme ile tüm Ankara Tıp Göğüs Cerrahisi ekibinin katkıları ve emekleriyle 18 yıldır akciğer kanseri, plevral meotelyoma ve timoma verileri ile kesintisiz devam etmektedir. Uluslararası Akciğer Kanseri Çalışmaları Derneği'ne (International Association for the Study of Lung Cancer) 2017'den günümüze akciğer kanseri, timoma ve malign plevral mezotelyoma olma üzere her üçünün de evreleme ve prognostik faktör komitelerinde aktif olarak görev yapmaktayım. (1-IASLC Lung Staging and Prognostic Factors Committee and T Factor Subcommittee, 2-IASLC Thymic Malignancy Staging and Prognostic Factors Committee and T Factor Subcommittee, 3-IASLC Malignant Pleural Mesothelioma Staging and Prognostic Factors Committee.)

- **Mesleğinizde dönüm noktası olarak tabir edeceğiniz olaylar var mı, bizimle paylaşabilir misiniz?**

Uluslararası Akciğer Kanseri Çalışmaları Derneği (International Association for the Study of Lung Cancer) tarafından 2021 yılında "The Clifton F. Mountain Lectureship Award for Staging" ödülünü almam mesleğimde dönüm noktalarından en önemlileri arasındadır.

- **Hocam çok uzun yıllardır bu meslektesiniz. Hekim olmak sizin için neyi ifade ediyor?**

Hekimlik, zor günlerinde sizden yardım bekleyen bir hastanın yaşamında çok önemli, değerli ve fark yaratan dokunuşları yapmaktır. Bunun için çok çalışmak hem de özveri ile çalışmak gerekir. Hekimlik maddi getirilerinden daha çok manevi getirileri için yapılan bir meslektir çünkü hekimin hastası için yaptıklarının yalnızca maddiyat ile ölçülmesi olası değildir.

- **Meslek hayatınızda hiç unutamam dediğiniz bir anı varsa bizlerle paylaşabilir misiniz?**

Asistan olduğum yıllardaki bir nöbetimde polise kliniğimizde bomba olduğu ihbarı olduğu bildirilmişti. Hastane yönetimine haber verdikten sonra ameliyat bekleyen ve ameliyat sonrası dreni olan hastalar güvenli ve düzenli bir şekilde klinikten tahliye edildi, ama yoğun bakımda solunum cihazına bağlı entübe hastalar vardı, onların nakli mümkün değildi ve yakından izlemi gerekliydi. Nöbet ekibi olarak bomba ihbarına karşın hastalarımızı yalnız bırakmadık. Bu zor ve riskli koşullara karşın hastalarımızın tedavisine devam ettik. Başka yaşamlar için kendi yaşamını riske atmak sağlık çalışanları dışında kaç meslekte vardır. Neyse ki bomba ihbarı asılsız çıktı ama o nöbet ve nöbet ekibinin cesur davranışı tüm canlılığı ile belleğimdedir.

- **TÜSAD üyesi genç hekimlere bir mesajınız var mı?**

Çok okuyun. Mesleğinizle ilgili iyi bilimsel dergilerde yayınlanmış çalışmaları okuyun ve unutmayın ki o çalışmaları yapanlarda sizin gibi bir insan neden siz de yapmayasınız ki. Doğrudur, bu coğrafyada bilimsel çalışma yapmak çok zordur ama imkânsız değildir. Yıllar geçse de her geçen gün mesleğimizi yaparken koşullar zorlaşsa da özveri ile çalışırken daha az takdir edilsek de hastalarımızı tedavi ederken empati yapmaktan olabildiğince ödün vermemeye gayret edin. Hekimlik gerçekten kutsal bir meslektir, olmak isteyip de bu zorlu süreçleri tamamlayıp hekim olmak büyük başarıdır. Sizler bu ülke için önemli değerlersiniz. Yolunuz açık, başarılarınız çok, komplikasyonlarınız az olsun.

Teknolojinin akciğer cerrahisine devrim niteliğinde katkısı oldu

- **Mesleğe başladığınız yıllar ile günümüzü karşılaştırdığınızda, alanınız olan akciğer cerrahisi konusunda gelinen durumu okurlarımıza özetleyebilir misiniz?**

- Son birkaç on yılda teknoloji baş döndürücü hızla gelişmekte ve bunun cerrahide tanı ve tedaviye katkısı devrim niteliğinde. Günümüz bilgisayarlı tomografileri ile çok küçük hatta akciğer kanseri buzlu cam nodülü halinde iken saptanabiliyor. Akciğer kanseri başta olma üzere PET-BT'nin tanı ve evrelemediği değeri tartışılamaz. Göğüs cerrahisindeki başlıca gelişmeleri özetleyecek olursak; damar mühürleme sistemleri, damar ve bronş kapatmakta kullanılan "stapler"in katkısı tartışılamaz.

- Video yardımlı torakoskopik cerrahi (VATS): Son 30 yılda VATS yöntemi, akciğer cerrahisinde önemli bir gelişme olarak ortaya çıkmıştır. Bu yöntemde, minimal invaziv bir yaklaşım kullanılarak, küçük kesilerden optik bir kamera ve cerrahi aletlerle akciğer cerrahisi gerçekleştirilir. VATS, geleneksel açık cerrahiye kıyasla daha az invaziv olup, hastaların iyileşme süresini ve komplikasyon riskini azaltmıştır.

- Robotik cerrahi: Robotik cerrahi, son yıllarda akciğer cerrahisinde popülerlik kazanan bir teknolojidir. Robotik cerrahi sistemleri, cerraha daha hassas kontrol ve üç boyutlu görüntüleme imkânı sunar. Bu da daha karmaşık cerrahi işlemlerin gerçekleştirilmesine olanak sağlar. Robotik cerrahi ile akciğer kanseri ameliyatları ve diğer kompleks akciğer cerrahileri daha hassas ve etkili bir şekilde gerçekleştirebilir.

- Lobektomi ve segmentektomi: Akciğer kanseri tedavisinde, daha az invaziv ve organ koruyucu cerrahi yöntemlere olan ilgi artmıştır. Son yıllarda, akciğer kanserinde büyük bir kısmı çıkarmak yerine sadece tümörün bulunduğu belirli bir bölgenin çıkarılmasını hedefleyen segmentektomi prosedürü daha yaygın hale gelmesi olarak özetlenebilir.

RÖPORTAJ Aktüel

TÜSAD AKADEMİ'NİN UNUTULMAZ BAŞKANI MUSTAFA HİKMET ÖZHAN:
Mesleğimin en güzel zamanları öğrencilerimle geçirdiğim yıllar

Prof. Dr. Mustafa Hikmet Özhan, genç bir asistan olarak hekimliğe başladığı yıllardan profesör olarak genç hekimleri yetiştirdiği döneme kadar akademik gelişmesini TÜSAD çatısı altında gerçekleştirmiş, sevilen bir hoca. 15 yıl boyunca Merkez Yönetim Kurulu'nda yer alan ve TÜSAD Akademi başkanlığı görevini yürüten Özhan, 2021 yılında emekli olma kararı alsa da hekim olarak hastalarına destek vermeyi sürdürüyor. "Benim mesleki nirvanam; Türkiye'nin en başarılı öğrencilerinin iyi birer hekim olarak yetişmelerine katkı sağlamaktır" diyen Özhan, ailesi, sevdikleri ve sevimli can dostu Capri ile paylaştığı hayatının yeni dönemini Solunum Aktüel okurlarıyla paylaştı.

>> Ezgi Aktaş

- **Hocam, sizi kısaca tanıyabilir miyiz?**

1960 yılında İzmir'de doğdum, ilk ve ortaöğretim İzmir'de bitirdikten sonra lise eğitimim için yatılı olarak İstanbul'a gittim. İstanbul'da Fransız Lisesi'ni bitirip Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne 1979 yılında kaydoldum. Fakülteyi 1985 yılında bitirerek mecburi hizmet görevi için İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Anesteziyoloji bölümünde 1,5 yıl boyunca çalıştım. Daha sonra tekrar Ege Üniversitesi'nde göğüs hastalıkları asistanı olarak uzmanlık eğitimi almaya başladım. Dört yıllık eğitim sürecinde bir yıl süreyle Amerika Birleşik Devletleri'nin Minnesota eyaletindeki Mayo Klinik'te gözlemci hekim olarak çalıştım. Türkiye'ye döndükten sonra uzman doktor olarak Ege Üniversitesi'nde çalışmaya devam ettim. 1995 yılında doçent, 2000 yılında profesör olarak aynı klinikte çalışmaya devam ettim. 2021 yılında emekli oldum ve hekimlik mesleğini özel muayenehanemde devam ettirmekteyim.

- **Hekimlik mesleğine sizi yönelten ne oldu? İhtisasınızı göğüs hastalıkları olarak seçmeye nasıl karar verdiniz?**

Hekimlik mesleğinin seçmemin önemli nedeni ailemdeki hekimlerin bana örnek olması ve üniversite

çağlarına geldiğimde tıp fakültesinin en fazla talep gören eğitim alanlarından biri olmasıdır.

Uzmanlık eğitimimde göğüs hastalıklarının seçmemin nedeni ise Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde anestezi bölümünde çalıştığım yıllarda solunum fizyolojisinin ve solunum hastalıklarının önemini yaşayarak öğrenmiş olmamdır.

Anesteziyoloji dalında çalışırken edindiğim, özellikle yoğun bakım şartlarındaki kritik hastaya yaklaşım deneyimimi kullanacağım bir bilim dalı olması nedeniyle göğüs hastalıkları alanı cazip gelmişti.

HEKİMLİĞİN EN GÜZEL YANI SINIFSIZ BİR MESLEK OLMASI

- **Hocam çok uzun yıllardır bu meslektesiniz. Hekim olmak sizin için neyi ifade ediyor?**

Hekimliğin öncelikle insan sağlığında mesleki uygulama ile direkt etkinin oluşturulabileceği bir meslek olması ve manevi tatmin düzeyinin yüksek olması nedeniyle diğer mesleklerden ayrılıyor.

Sağlığı bozulmuş çaresiz insanlara bilgi ve deneyimlerinizi aktarabileceğiniz bir meslek olması nedeniyle her zaman önemli. Benim için hekimliğin en güzel taraflarından biri de zengin-fakir, cahil-okumuş fark etmeden karşınızda bulunan kişinin sağlığıyla eşit olarak ilgilenebileceğiniz sınıfsız bir mesleki alan olması.

- **Uzun yıllar TÜSAD bünyesinde çeşitli görevlerde yer aldınız. TÜSAD Akademi Başkanı olarak derneğin eğitim çalışmalarında aktif rol almanın yanı sıra İnfeksiyon Çalışma Grubu'nda faaliyetler yürüttünüz. Derneğe çok emeği geçen bir hocamız olarak TÜSAD'ı kısaca sizden dinleyebilir miyiz?**

TÜSAD, göğüs hastalıkları alanındaki en eski ve daha asistanlık yıllarımızda gittiğimiz tek ve yegane kongresi olan dernek idi. Özellikle bizim jenerasyona yetişme ve akademik gelişim alanı sağlaması açısından alanındaki en değerli dernek olarak yer edindi.

Asistanlık, uzmanlık ve doçentlik dönemlerimizde tüm çalışmalarımızı ve bütün akademik faaliyetlerimizi TÜSAD çatısı altında yaptık. Bu nedenle TÜSAD göğüs hastalıklarında her zaman kendini yenileyen ve çizgisinden hiçbir zaman sapmayan bir dernek olarak akademik bayrağı uzun yıllardır taşıyor.

Belli bir dönemde TÜSAD'da değişim ve yenilenme ihtiyacının oluşması sonucunda bazı hocalarla birlikte yönetim kuruluna talip olduk ve yaklaşık 15 yıl süreyle gerek MYK gerek ise TÜSAD Akademi yönetimde çalışma fırsatı buldum. Birçok değerli hocamızla birlikte ulusal ve uluslararası toplantıların organize edilmesinde rol alarak göğüs hastalıkları camiasına bilimsel katkı oluşturulacak alanlar yaratmaya çalıştık.

- **Mesleğe başladığınız yıllar ile günümüzü karşılaştırırsanız, gözlemleriniz nelerdir? Olumlu ya da olumsuz ne gibi farklılıklar gözlemliyorsunuz?**

Mesleğe başladığım yıllar ile günümüzü karşılaştırmak birçok açıdan çok anlamlı olmayacaktır. Çünkü mesleğe başladığım yıllardaki medikal teknoloji, tanısal yöntemler ve bilgilerimiz ile bugünkü medikal teknoloji, uygulanan tanısal yöntemler birbirinden çok farklı. Göğüs hastalıklarına ilk başladığım yıllarda sadece rijit bronkoskopi yapılabiliyordu ve bilgisayarlı tomografi henüz rutine girmiş bir yöntem değildi. Böyle bir ortamda yetişmenin artısı ise girişimsel işlemlerdeki beceri düzeyinin artması ve akciğer grafisi gibi temel tanısal yöntemleri çok daha ileri düzeyde kullanabilme becerisinin sağlanmasıdır diye düşünüyorum.

BEYİN GÖÇÜNÜN NEDENİ SADECE EKONOMİK DEĞİL

- **Sağlıkta şiddet ülkemizde önemli bir sorun, çalışma şartları da öyle. Pek çok genç hekim ya yurt dışına gidiyor ya da gitmek istiyor. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?**

Sağlıkta şiddet gerçekten inanılmaz bir kavram. Bunu bizim ülke dışında bir yerde, bir başka kişiye anlatmak, açıklamak inanın mümkün değil. Sağlıkta şiddeti getiren iklimin siyasi otoritenin tıp alanına hatta genel anlamı ile entellektüelizme bakış açısıyla ilgili bir problem olduğunu düşünüyorum. Hekim arkadaşlarımın bu nedenle yurtdışına gitmeleri anlaşılabilir ancak kamuoyunda bu beyin göçünün nedenin sadece ekonomik olduğunu şeklindeki yansımasının da son derece yanlış olduğunu belirtmek lazım. Çünkü hekimlerin çalışma hedeflerinin başında huzurlu ve sağlıklı bir ortamda hastasına kaliteli tıbbi hizmet vermek gelmektedir.

- **Hizmet verdiğiniz yıllar boyunca mesleğinize dair güzel hatırladığınız anıları okurlarımızla paylaşır mısınız?**

Meslekteki en büyük şansımın Türkiye'nin önemli bir eğitim kurumunda hekimlik/eğitimcilik yapma fırsatını yakalamış olmam olduğunu söyleyebilirim. Türkiye'nin en başarılı öğrencileri ile bir araya gelerek onlara dokunabilmek ve onların iyi hekimler olarak yetişmelerine az da bir katkı sağlayabilmek mesleksel anlamda benim nirvanamdır. Dolayısıyla hayatımdaki en güzel anılarım da hep sevgili öğrencilerimle ve asistanlarımla geçirdiğim zamanlarla ilgilidir. Hem asistanlarımı hem de öğrencilerimi, bir taraftan eğiterek diğer taraftan onlarla birlikte genç fikirlerini, hayata bakışlarını ve vizyonlarını öğrenebilmek mesleğimizin en güzel taraflarından biridir. Aklıma gelen en değişik anılardan biri, öğrencilere yaptığım bir sınavda soruların cevaplarını popüler Türk şarkılarından birinin melodisini kullanarak sorduğum ve sorunun cevabını da şarkı güftesi olarak istediğim sınavdır. Bu sınav sayesinde hem öğrencilerin son derece başarılı bir performans gösterdiği, hem de bilimsel ve sosyal olarak becerilerini en üst noktaya taşıdıkları unutulmaz bir sınav anım vardır.

- **Emeklilik hayatınıza herhangi bir değişim getirdi mi?**

COVID döneminin meydana getirmiş olduğu yıpranma ve üniversitelerin akademik özelliklerinin zaman içinde gittikçe zayıflaması ve huzur ortamının göreceli olarak azalması nedeniyle 2021 yılında erken emeklilik kararı aldım. Ancak uzun yıllardır devam eden özel çalışma imkanlarım nedeniyle meslekten de tam olarak ayrılmadım.

Bu şekilde, hem daha huzurlu ve rahat çalışma ortamı oluştu hem de kendime ayırabileceğim ve hobilerimle ilgilenebileceğim veya hayatta hep ötelediğim bazı şeyleri gerçekleştirebileceğim yeni bir hayat sayfası açmış oldum.

- **Hocam emeklilik denilince, bizim aklımıza ertelenen hobiler geliyor. Bu süreçte hobilere vakit ayırabildiniz mi? Yeni hobiler edindiniz mi? Hobilere vakit ayırabiliyor musunuz?**

Hobiler entelektüel bir yaşam tarzının en önemli kriterlerinden biridir. Dolayısıyla biz hekimlerin bildiğiniz gibi birçoğunun değişik hobileri mevcuttur. Ben de emeklilik döneminde kalıp beton dökme, seyahat ve yemek/mutfak işlerine daha fazla zaman ayırmaya başladım. Ayrıca emeklilik için çok gerekli olduğunu düşündüğüm ailecek Capri adını verdiğimiz bir köpeği yaşantımızın içine alarak onun arkadaşlığı ile vakit geçirip bakımı ile ilgilenmekteyim.

- **Hocam, röportajı bitirirken genç meslektaşlarınıza bir mesaj vermek ister misiniz?**

TÜSAD'ın genç üyelerine naçizane olarak mesajım; sivil toplum örgütlerinde çalışmanın kişisel gelişimleri açısından çok önemli olduğudur. Sadece üye olmak dışında aktif olarak derneklerde çalışmanın onlara önemli bir vizyon katacağını belirtmek isterim. Genç meslektaşlarıma tıp mesleğinin her türlü olumsuzluğa karşın hala toplumda en saygın ve değerli meslek olduğunu, kendilerini mesleksel olarak geliştirmek için sürekli çaba göstermeleri gerektiği belirtmek isterim. Mesleki gelişimde önemli yer tutan kongreler gibi bilimsel toplantılar gibi aktivitelerin içinde olmalarını ve TÜSAD gibi meslek örgütlerinde aktif olarak çalışmalarını öneriyorum.

MEDYA Aktüel

İLK ALTI AYDA 800'DEN FAZLA HABER

TÜSAD bilgi ve uzmanlığını paylaşmaya devam ediyor

Alanında referans noktası ve medya sözcüsü olmayı başaran TÜSAD, güçlenen dijital varlıkları ile sahip olduğu bilgi ve uzmanlığı toplumla paylaşmaya devam ediyor. Uzmanlık alanına giren konularda bilgilendirme, tavsiye ve uyarılarda bulunmak amacıyla medya ile yakın iş birliği içinde olan TÜSAD, 2023'ün ilk yarısında 800'ün haberin konusu oldu. Özellikle deprem bölgesinde yaptığı çalışmalarla halkı olduğu kadar medyayı da bilgilendiren TÜSAD, bu dönemde akciğer hastalıklarından çevreye kadar önemli konularda bilgi vermeyi sürdürdü.

>> Ezgi Aktaş

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) bir yandan mesleki alanda çalışmalarını sürdürürken diğer yandan toplum sağlığı konusunda da medya kanalıyla önemli çalışmalar yürütüyor. Sosyal medya çalışmalarını etkin bir şekilde sürdüren ve takipçileri ile düzenli olarak iletişim kuran TÜSAD, basına yönelik çalışmaları ile de alanında referans noktası olmaya devam ediyor. Bu yılın ilk 6 ayının tamamlanmasına yaklaştığımız bugünlerde TÜSAD, yazılı basında toplam 203, dijital basında ise 632 habere konu oldu. Bu dönemde TÜSAD, verem farkındalığı, hava kirliliğinin kronik solunum rahatsızlıkları ve bilhassa astım üzerindeki olumsuz etkileri, Dünya Kanser Günü vesilesiyle akciğer kanserinin sağlığa tehditleri, Dünya Astım Günü kapsamında bu hastalıkla ilgili güncellemeler ve Dünya Tütünsüz Günü vesilesiyle tütünün etkileri hakkındaki haberlerle medyada yer bulurken, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve yarattığı yıkımla büyük bir sağlık krizi de yaşatan deprem felaketinin ardından farklı çalışma gruplarının sözcülüğünde bölgeyi direkt etkileyen konulardaki düzenli paylaşım ve uzman görüşleriyle halkı bilgilendirici yayınlar yürüttü.

TÜSAD, yazılı basında Hürriyet, Sözcü, Korkusuz, Birgün, Milliyet, Dünya, Nasıl Bir Ekonomi gibi ulusal yayınların dışında yüzlerde etkili yerel yayında temsil edildi. TÜSAD haberlerine yer veren dijital yayınlar arasında ise, AA, Sözcü, Habertürk, Diken, Bianet, Birgün, T24 gibi etkili ulusal haber platformu, yüzlerce haber portalı ve Winally, Medimagazin, Dokturunuz.tv ve Sağlığım İçin Her Şey gibi sağlık haber siteleri bulundu.

Kanser milyonları tehdit ediyor

4 Şubat Dünya Kanser Günü nedeniyle bir açıklama yapan Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), her yıl 20 milyon civarında insanın başta akciğer olmak üzere kanser tehdidi altında olduğuna dikkat çekti. TÜSAD Akciğer Çalışma Grubu Başkanı Doç. Dr. Pınar Akın Kabalak, risk faktörlerini hatırlatırken, ülkemizde de kanserde erken tanıya öncelik verilmesini ve bu yönde multidisipliner yaklaşım içeren uygulamaların yaygınlaştırılmasını önerdi.

RİSK FAKTÖRLERİ

Dünyada ve ülkede dolaşım sistemi hastalıklarından sonra ikinci ölüm sebebinin kanser olduğuna dikkat çeken Doç. Dr. Kabalak, 2020 verilerine göre dünyada 19 milyon 292 bin kişye kanser teşhisi konulduğunu belirtirken, 9 milyon 958 bin kişinin de bu nedenle hayatını kaybettiğini hatırlattı. Akciğer kanserininse 1,8 milyon ölüm ve yüzde 18'lik pay ile kanser ölümlerinin en önemli nedeni olduğunu vurgulayan Kabalak, şu bilgileri paylaştı: "Akciğer kanserini yüzde 9,4 ile kolorektal, yüzde 8,3 ile karaciğer, yüzde 7,7 ile mide ve yüzde 6,9 ile meme kanseri izliyor. Yapılan tahminler, gerekli önlemler alınmazsa 2030 yılında yıllık 22 milyon yeni kanser vakasının ortaya çıkacağı yönünde."

yon, 2021 yılında ise 4,5 milyon kanser taraması yapıldığını hatırlatan Kabalak, bu sayede akciğer kanseri nedeniyle ölümlerin azaltılmasının hedeflendiğini belirtti. Kanserden korunmak için risk faktörlerine dikkat çeken Kabalak, bunları söyle sıraladı: "Tütün ve tütün ürünleri kullanımı, obezite, meyve ve sebzeden fakir diyet, fiziksel aktivite eksikliği, alkol kullanımı, HPV enfeksiyonu, hepatit veya diğer kanserojen enfeksiyonlara maruziyet, ultraviyole radyasyon maruziyeti, kentsel hava kirliliği ve katı yakıt kullanımından kaynaklanan iç mekân dumanı kanser için bilinen risk faktörleri."

Haber Merkezi

haber

TÜBERKÜLOZ HALEN ÖNEMLİ BİR SAĞLIK SORUNU

DEPREM BÖLGESİNDE EKİPLERE UYARILAR

Solunum Derneği TÜSAD, Kahramanmaraş merkezli olarak 10 ilde meydana gelen deprem felaketinde sahada görev alan ekiplerin ve sağlık çalışanlarının güvenliğinin önemine dikkat çekti.

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği

VEREMDEN HAVA KİRLİLİĞİNE İLGİLİ TÜM ALANLARDA BİLGİ PAYLAŞIMI

TÜSAD, ocak ayı içerisinde Dünya Tüberküloz Günü kapsamında Tüberküloz Çalışma Grubu sözcülüğünde bir basın açıklaması yayınladı. Dünyada 10,6 milyon verem hastası olduğunu vurgulayan haberde, pandeminin ardından bu hastalığın artışa geçtiğine vurgu yapıldı. TÜSAD'ın bu ay içinde gündeme getirdiği bir diğer konu da Prof. Dr. Kurtuluş Aksu sözcülüğünde hava kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine değinilen haber oldu.

Hava kirliliğine maruz kalmayın

TÜRKİYE Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) Astım ve Alerji Çalışma Grubu Başkanı Prof. Kurtuluş Aksu, hava kirliliğinin bir çok hastalıkta erken ölüm riskini artırdığını belirterek uzun süre hava kirliliğine maruz kalınmaması gerektiğini söyledi. Aksu, "Hava yolları vücudun ana savunma sınırlarından birini temsil ettiğinden, çevresel etkenler solunum mukozasının dengesini etkiliyor" dedi. **Latif SANSÜR/SÖZCÜ**

DEPREM BÖLGESİNDEN DÜZENLİ BİLGİLENDİRME

Şubat ayı içerisinde normal şartlar altında TÜSAD'ın medya gündeminde Dünya Sigarayı Bırakma Günü bulunmaktaydı. Tütün Kontrolü Çalışma Grubu ile geniş bir medya çalışması planlansa da 6 Şubat'ta 11 ili etkileyen yıkıcı bir deprem felaketi meydana geldi. Halk sağlığını korumayı önceliği kabul etmiş bir dernek olan TÜSAD, bu felaketten etkilenen vatandaşlar için MYK öncülüğünde bir eylem planı çıkardı. Bu eylem planının bir ayağını da deprem bölgesini ilgilendiren ve TÜSAD'ın uzmanlık alanı dahilindeki konularla ilgili medya aracılığıyla kamuoyunu bilgilendirmek oluşturdu. İlk şok atlatıldıktan sonra, TÜSAD uzmanları harekete geçerek kendi alanlarıyla ilgili basın açıklamaları yayınladılar. Bunlardan ilki, TÜSAD Mesleki ve Çevresel Solunum Rahatsızlıkları-İş Sağlığı Çalışma Grubu tarafından Doç. Dr. Ayşe Coşkun Beyan tarafından paylaşılan nottu. Bu açıklamada, bölgede iş güvenliğinin sağlanmasına dair önemli uyarılar yer aldı.

TÜSAD İnfeksiyon Çalışma Grubu Sözcüsü Prof. Dr. Berna Kömürcüoğlu anlattı

DEPREM BÖLGESİNDE SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONLARINA DİKKAT!

Deprem bölgesinde zorlu kış koşulları nedeniyle solunum yolu enfeksiyonları riskinin de arttığını belirten Kömürcüoğlu; grip, Covid-19 gibi hastalıklara karşı, depremzedeler ve bölgedeki görevliler açısından dikkat edilmesi gereken noktalara dikkat çekti...

İsmail YILMAZ/KORKUSUZ

Mevcut sağlık sorunları olanlar için temel ilaçların sağlanması kadar, depremzedelerin ve bölgede görev alan ekiplerin solunum yolu, su ve hijyen kaynaklı enfeksiyonlardan korunması gerekiyor. Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) kendi alanıyla ilgili hastalıklara dikkat çekerek, neler yapılması gerektiğini hatırlattı. TÜSAD İnfeksiyon Çalışma Grubu Sözcüsü Prof. Dr. Berna Kömürcüoğlu, mevsimsel olarak zaten yaygın olan gribin yanı sıra Covid-19, influenza, Adeno Virüs ve Respiratuvar Sinsityal Virüs (RSV) gibi hastalıklarda artış olabileceği uyarısında bulunarak, şu önerilerde bulundu.

KOŞULLAR SALGINI TETİKLEYEBİLİR

Deprem sonrasında, bölgede oluşan geçici yaşam koşulları ve soğuk hava maruziyeti, akut enfeksiyonlar ve kronik hava yolu hastalığı olan kişilerde akut alevlenmelere neden olabilir. Bu nedenle mevcut sağlık sorunları olanlar için temel ilaçların sağlanması kadar, depremzedelerin ve bölgede görev alan ekiplerin solunum yolu, su ve hijyen kaynaklı enfeksiyonlar konusunda da koruyucu önlemlerin acilen alınması önem taşıyor.

NE GİBİ RİSKLER VAR?

Hem yetişkinlerde hem de çocuklarda çadır ve konteyner şartlarında yaşamaktan ve soğuktan yeterince korunamamaktan kaynaklı olarak zaten mevsimsel olarak salgın durumunda olan bakteriyel ve viral enfeksiyonlarla Covid-19 vakalarında yükselişe neden olabilir. Yine çadırlarda ısınma kaynaklı sobaların kullanımı ve yeterince havalandırma yapılmaması nedeniyle karbon monoksit zehirlenme riskinde artışlara neden olabilir. Bu nedenle çadırlarda ve araçlarda kalanlarda ortamın sık sık havalandırılmasına dikkat edilmesi hayati önem taşımaktadır. Çadırlarda, kurulan yaşam alanlarında toplu halde yaşam nedeniyle solunum yolu enfeksiyonları daha kolay bulaş ve hızla yayılmaya neden olabilir. Özellikle solunum enfeksiyonları bulguları, yüksek ateş, öksürük, balgam çıkarma ve nefes darlığı gibi şikayetleri artan kişilerin solunum ve akciğer enfeksiyonları açısından değerlendirilmeleri ve tedavilerine başlanması gerekir.

AŞILAR TAMAMLANMALI

Salgınların önüne geçilmesi için deprem bölgesinde özellikle eksik Covid-19 ve grip aşılarının tamamlanması gerekir. Bakteriyel enfeksiyonların önlenmesi içinse özellikle taşıma-titrem... ve 39-40 dereceleri bulan ateş, bademcik enfeksiyonu, boğaz ağrısı, genel durumda hızlı kötüleşme bulguları gösteren kişilere erken dönemde antibiyotik tedavisinin başlanması önemli. Ayaktan verilen tedaviye rağmen semptomlar geçmiyor ve ilerliyorsa, hastanın mutlaka hastane ortamında akciğer filmi ve kan tahliliyle zatürre (pnömoni) açısından değerlendirilmesini öneriyoruz.

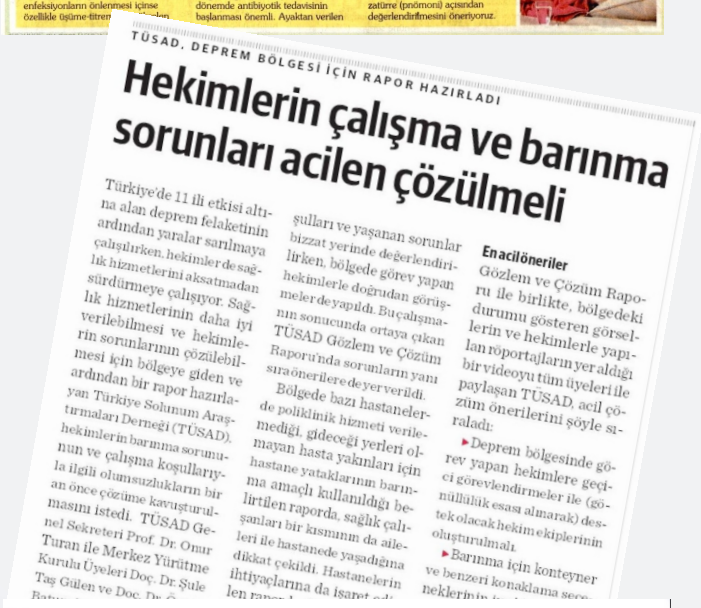

TÜSAD, DEPREM BÖLGESİ İÇİN RAPOR HAZIRLADI

Hekimlerin çalışma ve barınma sorunları acilen çözülmeli

Türkiye'de 11 ili etkisi altına alan deprem felaketinin ardından yaralar sarılmaya çalışılırken, hekimler de sağlık hizmetlerini aksatmadan sürdürmeye çalışıyor. Sağlık hizmetlerinin daha iyi verilebilmesi ve hekimlerin sorunlarının çözülebilmesi için bölgeye giden ve ardından bir rapor hazırlayan Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), hekimlerin barınma sorununun ve çalışma koşullarıyla ilgili olumsuzlukların bir an önce çözüme kavuşturulmasını istedi. TÜSAD Genel Sekreteri Prof. Dr. Onur Turan ile Merkez Yürütme Kurulu Üyeleri Doç. Dr. Şule Taş Gülen ve Doç. Dr. ...

şulları ve yaşanan sorunlar bizzat yerinde değerlendirilirken, bölgede görev yapan hekimlerle doğrudan görüşmeler de yapıldı. Bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkan TÜSAD Gözlem ve Çözüm Raporu'nda sorunların yanı sıra önerilere de yer verildi.

Bölgede bazı hastanelerde poliklinik hizmeti verilemediği, gideceği yerleri olmayan hasta yakınları için hastane yataklarının barınma amaçlı kullanıldığı belirtilen raporda, sağlık çalışanları bir kısmının da aileleri ile hastanede yaşadığına dikkat çekildi. Hastanelerin ihtiyaçlarına da işaret ed...

En acil öneriler

Gözlem ve Çözüm Raporu ile birlikte, bölgedeki durumu gösteren görsellerin ve hekimlerle yapılan röportajların yer aldığı bir videoyu tüm üyeleri ile paylaşan TÜSAD, acil çözüm önerilerini şöyle sıraladı:

- Deprem bölgesinde görev yapan hekimlere geçici görevlendirmeler ile (gönüllülük esası almarak) destek olacak hekim ekiplerinin oluşturulmalı.
- Barınma için konteyner ve benzeri konaklama seç... nekleri...

Bu çalışmanın ardından, TÜSAD ve ASUD'un eş sözcülüğünde hazırlanan ve bölgede enkaz kaldırma sırasında ortaya çıkan asbeste dikkat çeken açıklama medya ile paylaşıldı. Bölgede o dönemki soğuk havanın ve olumsuz yaşam koşullarının yaygınlaştırdığı solunum enfeksiyonlarına dikkat çekmek amacıyla TÜSAD İnfeksiyon Çalışma Grubu Sözcüsü Prof. Dr. Berna Kömürcüoğlu, bir bilgilendirme yayınladı.

TÜSAD hekimlerinden oluşan bir heyet, mart ayında deprem bölgesine iki ziyaret gerçekleştirdi. Bu ziyaretlerde bölgedeki hastanelerde görev yapan hekimler ile görüşmeler gerçekleştirildi, gözlemler bir rapor haline getirildi. Bu raporla ilgili haberler yine basında yer aldı. Heyeti temsilen NTV'ye konuk olan Prof. Dr. Onur Turan, raporu özetledi, TÜSAD mesajları ulusal basında geniş yer buldu. Mart ayı içinde ayrıca Uyku Bozuklukları Çalışma Grubu, başkan Prof. Dr. Asiye Kanbay sözcülüğünde deprem bölgesindeki olumsuz koşulların uykuyu olumsuz etkilediğine ve bunun da bir halk sağlığı olduğuna vurgu yaptı. Yaşlılara Saygı Haftası kapsamında ise TÜSAD, deprem bölgesindeki ileri yaş vatandaşlar için uyarılarda bulundu. 1-7 Nisan Kanser Haftası'nda da Akciğer Kanseri Çalışma Grubu, bölgedeki asbest yoğunluğunun gelecekte akciğer kanseri yükünü artıracağını aktardı.

TÜSAD Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları-İş Sağlığı Çalışma Grubu'ndan Dr. Melike Yüksel Yavuz anlattı

DEPREM SONRASI ASBEST TEHLİKESİNE Dikkat!

Solunum Derneği TÜSAD ve Asbest Söküm Uzmanları Derneği ASUD, depremde yıkılan eski binalarda kullanılan asbestin kanserojen olduğunu ... vadede ciddi akciğer hastalıklarına ... den olabileceği uyarısında bulundu...

Asbest tehlikesine karşı uyardı

KANSEROJEN bir madde olan asbeste karşı Solunum Derneği TÜSAD ve Asbest Söküm Uzmanları Derneği (ASUD), depremde yıkılan eski binalarda kullanılan asbestin kanserojen olduğunu ve uzun vadede ciddi akciğer hastalıklarına neden olabileceğini belirterek, bölgedeki afetzedeler ve enkaz kaldırmada görevli kişilerin mutlaka FFP3 maske ve koruyucu ekipman kullanması gerektiği uyarısını yaptı. Yaşlan açıklamada "Asbestli binaların yıkımında çalışacak ekipler için koruyucu kıyafet için asbest özelliğe sahip partiküllere karşı koruyucu tek kullanımlık vücut koruyucu tulum alınmalıdır. Kirli alana her giriş için yeni bir tulum kullanılmalıdır. Matlaka solunum koruyucu maskeler kullanılmalıdır. Bağcıksız, tokasız ayakkabı ayağa geçirilebilecek kayma riski olmalıdır. Bağcıksız, tokasız ayakkabılar kullanılmalıdır. Kullanılan kıyafetler içerdiğinden botlar çizmeler giyilmeli. Kullanım sonrası yıkanabilir botlar ve çizmeler tercih edilebilir" dedi.

Bunun yanı sıra SolunumTV'de yayınlanan deprem özel podcastleri ile de dinleyiciler bilgilendirildi. Her hafta yeni bir podcast ile dinleyicilerini farkı konularda bilgilendirmeye devam eden podcast yayınlarında, TÜSAD'ın değerli hekimleri konuk oldukları programlarla çok önemli bilgiler paylaşıyor.

DÜNYA ASTIM GÜNÜ'NE ÖZEL İKİ ÇALIŞMA YAPILDI

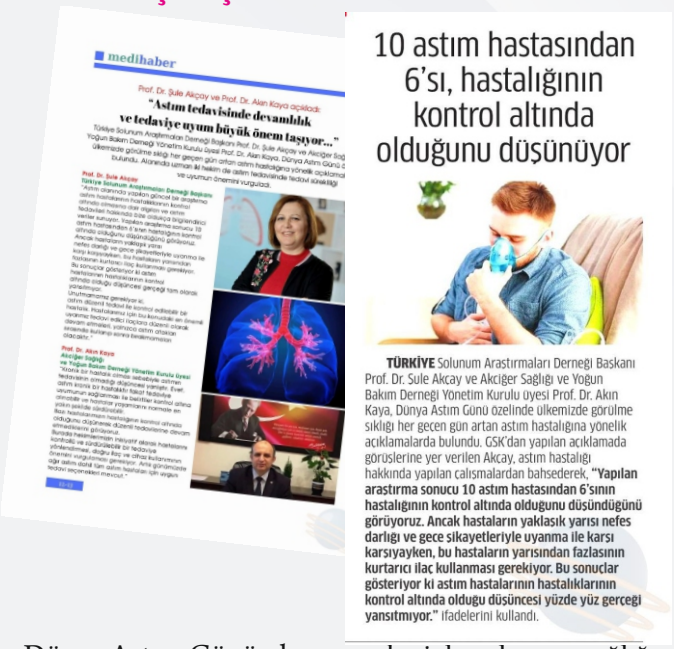
medihaber

Prof. Dr. Şule Akçay ve Prof. Dr. Akın Kaya açıkladı:

"Astım tedavisinde devamlılık ve tedaviye uyum büyük önem taşıyor..."

10 astım hastasından 6'sı, hastalığının kontrol altında olduğunu düşünüyor

TÜRKİYE Solunum Araştırmaları Derneği Başkanı Prof. Dr. Şule Akçay ve Akciğer Sağlığı ve Yoğun Bakım Derneği Yönetim Kurulu üyesi Prof. Dr. Akın Kaya, Dünya Astım Günü özelinde ülkemizde görülme sıklığı her gecen gün artan astım hastalığına yönelik açıklamalarda bulundu. GSK'dan yapılan açıklamada görüslerine yer verilen Akçay, astım hastalığı hakkında yapılan çalışmalardan bahsederek, **"Yapılan araştırma sonucu 10 astım hastasından 6'sının hastalığının kontrol altında olduğunu düşündüğünü görüyoruz. Ancak hastaların yaklasık yarısı nefes darlığı ve gece sikayetleriyle uyanma ile karsı karsıyayken, bu hastaların yarısından fazlasının kurtarıcı ilaç kullanması gerekiyor. Bu sonuclar gösteriyor ki astım hastalarının hastalıklarının kontrol altında olduğu düsüncesi yüzde yüz gerçeği yansıtmıyor."** ifadelerini kullandı.

Dünya Astım Günü olması nedeniyle solunum sağlığı açısından önemli bir farkındalık ayı olan mayıs ayında, TÜSAD Başkanı Şule Akçay ve Akciğer Sağlığı ve Yoğun Bakım Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Akın Kaya sözcülüğünde ülkemizde giderek artan astım hastalığı konusunda açıklamalarda bulundu. Yine aynı kapsamda TÜSAD Astım ve Alerji Çalışma Grubu Başkanı Prof. Dr. Kurtuluş Aksu da dünyada 4 milyon civarı astım hastası olsa da inhaler ilaçlar sayesinde ölümlerin azaldığını ifade eden bir açıklamaya imza attı.

31 MAYIS VE 5 HAZİRAN ÖZEL GÜN AÇIKLAMALARI

TÜSAD Tütün Kontrolü Çalışma Grubu tarafından tütünün sağlığa, çevreye ve besin kaynaklarına verdiği zararları konu eden geniş kapsamlı basın açıklaması, Dünya Tütünsüz Günü'nde basınla paylaşıldı. Anadolu Ajansı tarafından özel haberleştirilen çalışma, pek çok önemli yayında kendine yer buldu. TÜSAD'ın savunu alanlarından biri olan çevre konusunun ele alındığı Dünya Çevre Günü'nde ise havayı kirleten zehirli gazların konu edildiği bir çalışma planlandı.

TEKNOLOJİ Aktüel

12 soruda CHATGPT

Hızla gelişen yapay zekâ teknolojisi (Artificial Intelligence- AI) giderek hayatımıza daha çok dahil oluyor. Open AI tarafından geliştirilen sohbet botu ChatGPT'nin pek çok alanda kullanımı artıyor. Dikkatli bir şekilde kullanıldığında işleri kolaylaştıran ChatGPT'yi yakından tanıyarak hayata dahil etmek bir süre sonra kaçınılmaz olabilir. Bu yazıda ChatGPT'yi tanımak ve etkin bir şekilde kullanmak için 12 soruya yanıt aradık.

>> Sinan Cem Çamözü

1- ChatGPT nedir?

ChatGPT; AI teknolojisi tarafından yönetilen ve doğal dil işleme (Natural Language Processing- NLP) botudur. Generative Pre-trained Transformer (GPT) temel olarak metin girdisine dayanan ve insan benzeri metin üreten bir derin öğrenme modeli diyebiliriz. Bu noktada NLP'yi ise şöyle özetleyebiliriz: NLP, insan diliyle etkileşime geçen bilgisayar sistemlerinin tasarımı, geliştirilmesi ve analizi ile ilgili bir disiplin. ChatGPT'nin geliştiricisi Open AI, bu botu tanımlarken, modeli diyalog şeklinde soru yanıtlama, hatalarını kabul etme, yanlış önermeleri düzeltme ve uygunsuz istekleri reddetme gibi gayet insansı özelliklerle eğittiklerini belirtiyor.

2- ChatGPT nasıl çalışıyor?

ChatGPT, geliştiricisinin kullanıcı geri bildirimleri yardımıyla geliştirdiği dil tabanlı bir modele sahip. Bu sayede bot, soruları yanıtlıyor, verilen görevleri tamamlıyor ve bunu karşınızda sanki bir insan varmış gibi doğal bir şekilde yapıyor. ChatGPT, en yalın anlatımı ile Web'deki çeşitli konular hakkında bilgi topluyor ve kısa ve sohbet tarzında yanıtlar sunuyor. Bu yapay zekâ botu, kullanıcılarından gelen bilgi ve sorular doğrultusunda, bunları nasıl işleyeceği hakkında öğrenmeye devam ediyor.

3- ChatGPT verilerinin kaynağı nedir?

ChatGPT'nin verilerinin kaynağı, halen internet ortamında yer alan kitaplar, web siteleri ve çeşitli makaleler. Yani ChatGPT, internetten bizzat insanlar tarafından oluşturulan verileri toplayarak, kullanıcıların sorularını yanıtlıyor. Bunu yaparken verileri işliyor ve gelen soru, istenen görev doğrultusunda metinler, kapsamlı bilgiler oluşturuyor.

4- ChatGPT hangi alanlarda kullanılıyor?

Hali hazırda ChatGPT'nin en çok kullanıldığı popüler alanlarını deneme, makale, e-posta yazmak, yaratıcı hikayeler oluşturmak ve programlama kodu oluşturmak şeklinde sıralayabiliriz. Uzmanlar çeşitli uyarılarda bulunsa da ChatGPT ile öğrenciler ödevlerini hazırlayabiliyor. Görünen o ki ChatGPT ile kod da yazabilirsiniz, şiir de. İnsan konuşmasını taklit eden metinler oluşturma konusunda oldukça başarılı olan ChatGPT ile bir web sitesi ya da sosyal medya sayfası için gönderiler hazırlamak mümkün. Bu arada hep iş odaklı örnekler veriyoruz ama ChatGPT ile keyifli vakit geçirmek, eğlenmek de mümkün. ChatGPT'den size bir şaka anlatmasını ya da ilişki tavsiyesinde bulunmasını isteyebilirsiniz. Tabi bu tavsiyeleri çok da ciddiye almamak koşuluyla. Çünkü yanıltıcı bir yönü olabileceğini de bilmek lazım.

5- Ne oldu da ChatGPT bir anda hayatımıza girdi?

Microsoft tarafından desteklenen ve uzunca süredir bu alanda çalışan Open AI, 30 Kasım 2022'de kullanıma sunuldu. Mart 2023'te şirket ChatGPT'de bir yükseltme yapacağını duyurdu. GPT-4 adı verilen bu güncelleme ile robotu daha da ileriye taşıyacak pilot abonelik yöntemini başlattı. Bu gelişmelerle birlikte öğrencilerden yazılımcılara kadar ChatGPT kullanıcılarının sayısı hızla arttı. GPT-4 gelecekte resim, görüntü ve videolarla daha gelişmiş bir dil oluşturulmasını amaçlıyor. Bu arada Microsoft'un Kurumsal Genel Müdür Yardımcısı ve Tüketici Pazarlama Müdürü Yusuf Mehdi, yaptığı açıklamada yeni Bing'in halihazırda GPT-4 ile çalıştığını belirtti.

6- ChatGPT alanında tek mi?

Hayır, yapay zekâ botlarının en popüleri ChatGPT olsa da bu alanda rakipsiz değil. Çinli teknoloji devi Alibaba da "Tongyi Qianwen" adlı bir yapay zekâ chatbotu ile oyuna katıldı. İngilizce ve Çince olarak çalışabilen Tongyi Qianwen'in başlangıçta Alibaba'nın iş yeri mesajlaşma uygulaması DingTalk'a ekleneceği duyuruldu. Ayrıca, toplantılardaki konuşmaları yazılı notlara dönüştürme, e-posta yazma ve iş teklifleri hazırlama gibi bir dizi görevi yerine getireceği ve Alibaba'nın sesli asistan akıllı hoparlörüne olan Tmall Genie'ye de entegre edileceği de belirtildi. Bu arada Alphabet'in Google'ı ve Çin teknoloji grubu Baidu da kendi yapay zekâ modellerini duyurarak benzer chatbot'ları piyasaya sürdü.

7- ChatGPT'ye nasıl kayıt olabilirsiniz?

ChatGPT'ye kaydolmak için mevcut e-posta adresinizi ve cep telefonu numaranızı kullanabilirsiniz. Bunun için https://chat.openai.com/ adresinde kaydı tamamladıktan sonra, cep telefonuna gelecek SMS aktivasyon kodunu da girerek üyeliğinizi tanımlayabilirsiniz. Bu işlemi yaptıktan sonra sorularınızı ChatGPT'ye yöneltebilirsiniz.

8- ChatGPT telefonda kullanılabilir mi?

Evet, ChatGPT'yi telefonunuzda kullanabilirsiniz. Uygulamanın mobil web sürümü, bir masaüstü tarayıcıda yaptığınız işlemlerin aynısını yapmanıza izin verecektir.

9- ChatGPT kişisel kullanım için ücretsiz mi?

ChatGPT'nin çevrimiçi sürümü kişisel kullanım için ücretsizdir. Bir hesap için kaydolabilir ve hiçbir ücret ödemeden chatbot'a erişebilirsiniz. Dil modelinin sağladığı hizmetlere takılıp kalmak için OpenAI web sitesine gidin ve ChatGPT sayfasına gidin. Ancak bunun yanı sıra ChatGPT Plus adında ücretli bir sunum da bulunuyor. Bu plan aylık 20 dolar olarak ücretlendiriliyor ve abonelerin yeni özelliklere herkesten önce erişmesine olanak tanıyor.

10- ChatGPT kullanımıyla ilgili intihal sorunları var mı?

Bu tartışmalı bir konu. ChatGPT, temelde web'deki bilgileri topladığı için intihal riski bulunuyor. Ancak ChatGPT, çeşitli bilgileri derleyip yeniden yazdığından kaynak göstermek zorlaşıyor. Diyelim ki ChatGPT ile yaratıcı bir içerik ya da kodlama yaptınız, ancak bazı endişeleriniz var. Bunun için geliştirilmiş bazı dedektörler var onlara başvurarak özgünlük kontrolü yapabiliriniz. Bunu yapabileceğiniz bazı siteler şöyle: Originality.ai, GPTRadar, GPTZero, Corrector App, Writers AI Content Detector, OpenAI's AI Text Classifier.

11- ChatGPT yanlış bilgi verebilir mi?

Maalesef bu mümkün. ChatGPT henüz mükemmelleşmediği için zaman zaman yanlış bilgiler verebiliyor. Dediğimiz gibi sohbet robotunun bilgileri internet üzerinden derlediği için, güvenilir olmayan bir kaynaktan yararlandığında size verdiği bilgiler de güvenilir olmayacaktır.

12- ChatGPT'yi arama motorlarından ayıran fark nedir?

ChatGPT arama motorlarındaki verilerden yararlanıyor ancak aralarında şöyle bir fark var. Mesela Google'da bir konu hakkında arama yaptınız, Google bu konuya ilişkin tüm seçenekleri, birbirinden farklı kaynakları kullanımınıza sunuyor. Bu bilgilerin hangisinden, ne kadar yararlanacağınız tamamen size bağlı. ChatGPT ise yine aynı verileri kullanarak, tüm bu verileri derleyip size tek bir yanıt veriyor. Tabii ki bunu yaparken kaynak belirtmiyor, cümleleri kelime kelime oluşturuyor ve her bir sözcükten sonra gelmesi gereken en muhtemel ifadeyi seçerek ilerliyor. Bu arada Microsoft'un kurucusu Bill Gates, bu teknolojinin Google ve Amazon gibi şirketlerin sonunu getirebileceğini söylüyor. Gates, insanlar için bazı görevleri yerine getirebilecek kişisel dijital asistanı geliştirecek şirketin yüksek ihtimalle yapay zekâ yarışını kazanacağını belirtiyor.

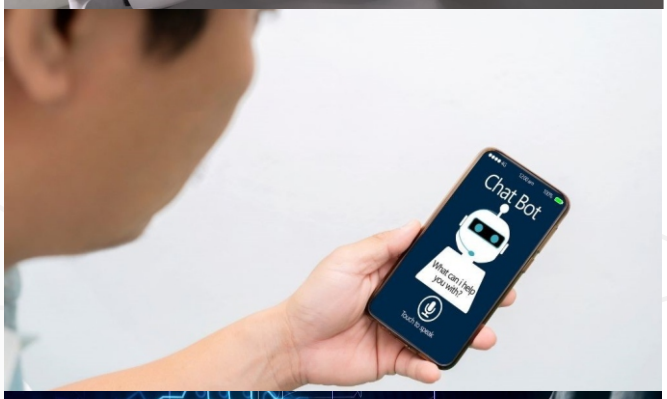

Tarih, arkeoloji ve doğa severler için Side'de görülmesi gereken 7 cazibe merkezi

Side'den söz etmeden önce antik kentler denilince karşımıza sık sık çıkan "Pamfilya" tanımını hatırlatalım. Pamfilya, kelime olarak "ırkların ülkesi" anlamına geliyor. Antik dönemde Pamfilya (Pamphylia) Bölgesi'nin en önemli liman kenti olan Side'nin ismi ise "nar" anlamına geliyor ve yüzyıllar boyunca bolluğu ve bereketi simgeliyormuş. Günümüzde Antalya'nın 80 kilometre doğusunda, Manavgat'a bağlı bir belde olan Side, başlı başına popüler bir tatil mekânı. Upuzun plajları, tablo gibi manzaralı dar sokakları, rengarenk bahçeleri ile keyifli bir tatil sunan Side, sahip olduğu tarihi hazineleri ile arkeoloji severler için de bir cennet. 4-7 Kasım tarihleri arasında yapılacak SOLUNUM 2023 Kongresi'ne ev sahipliği yapacak olan Side; Hititler, Lidyalılar, Persler ve Antik Yunan'a uzanan tarihiyle ziyaretçilerini bekliyor. Biz de tarih, arkeoloji ve doğa seven Solunum Aktüel okurları için Side'de görülmesi gereken 7 cazibe merkezini sıraladık.

SİDE ANTİK KENTİ

M.Ö. 7. yüzyılda kurulmuş olan Side Antik Kenti, tarihin en önemli yerleşim yerleri arasında bulunuyor. Ülkemizin en göz alıcı antik kentlerinden biri olan Side Antik Kenti, yaklaşık 400 metre genişlikteki bir yarımada üzerinde kurulu. Pamfilya bölgesine ait olan bu tarihi kent, uzun yıllar Lidya Krallığı içinde kalmış. Daha sonra Pers Krallığı'na geçiş yapan Side Antik Kenti, Büyük İskender döneminde Makedonya Kralı'na geçmiş. Romalılar, Bizanslılar ve Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliğinde iken de önemli tarihi kentler arasında yer almış. Side Antik Kenti'ni tam anlamıyla gezmek 3 saatinizi alabilir. Çünkü kent içerisinde ziyaret edilebilecek pek çok tarihi yapı bulunuyor. Antik kent çevresinde görülebilecek yapılar arasında surlar, şehir kapısı, agora, antik tiyatro, hamam, evler, tapınaklar, bazilika, Apollon Tapınağı, Athena Tapınağı, Vespasianus Çeşmesi, Anıtsal Çeşme (Nymphaeum) gibi önemli eserler yer alıyor.

SİDE APOLLON – ATHENA TAPINAĞI

Side denince akla gelen ilk eser Apollon Tapınağı olacaktır. Sideliler Apollon'u "Apollon Sidetes" olarak adlandırmış ve kentin kurucusu olarak görmüş. Athena ise Side'nin baş tanrıçası kabul edilmiş. Antik Side

Kenti'nin tanrısı Apollon ve tanrıçası Athena'ya adadığı tapınaklar, kentin bulunduğu yarımadanın güneyinde, antik limanın doğusunda konumlanıyor. Limana giriş yapan gemileri selamlayan ve kentin gücünü vurgulayan nitelikteki anıtsal tapınaklar, sütunlu caddenin sonunda bulunan kutsal alan içerisinde yer alıyor. Side'de basılan sikkeler üzerinde Athena ve Apollon'un kabartmaları yer almış. Ayrıca kentin sembolü nar kabartmaları da resmedilmiş. Apollon Tapınağı Roma Barışı (Pax Romana) denilen dönemde yani 2. yüzyılda inşa edilmiş. Hristiyanlığın gelişiyle birlikte bu kutsal alana 5. yüzyılda büyük bir bazilika, 8. yüzyılda da bir kilise dikilmiş. Bu süreçte tapınak biraz tahribat almış, 80'li yıllarda yapılan yenilemeler sayesinde günümüzdeki görünümüne kavuşmuş. Günümüzde Athena Tapınağı'ndan pek bir şey kalmasa da Apollon Tapınağı'nın görkemli sütunları ziyaretçilerini büyülemeye devam ediyor.

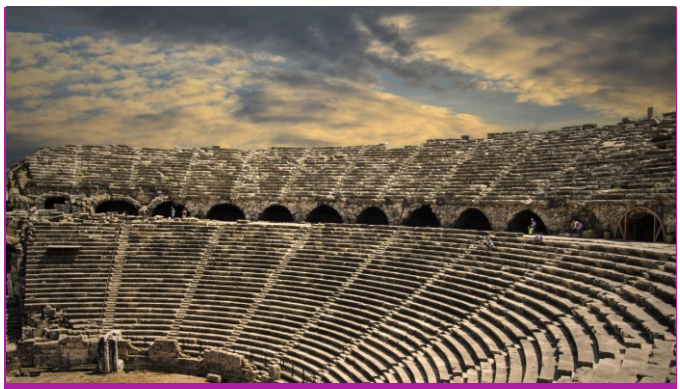

SİDE TİYATROSU

Side Antik Kenti'nin yer aldığı yarımadanın daraldığı kesimde ve kentin merkezinde yer alan Side Tiyatrosu ücretli bir ziyaret noktası, ancak Müzekart geçerli. Side Tiyatrosu M.S. 2. yüzyılda inşa edilmiş. Helenistik gelenekte yarım daireden taşan biçimde yapılmış olmasına karşın inşa tekniği açısından Roma mimarisi geleneğinde yapılmış. Yapım tekniği açısından Roma mimari özellikleri taşıyan yapıda, Caveanın (oturma sıraları) diazomaya (basamakların ortasındaki yol) kadar olan kısmı bir yamaca yaslanmış; üst kısım ise tonozlar üzerinde eğimli olarak şekillendirilmiş düzleme oturtulmuş. Oturma sıraları sağlam durumda olan tiyatronun kapasitesi ise yaklaşık 17 bin kişi. Bu rakam bize Pamfilya Bölgesi'nin en büyük tiyatrosunun burası olduğunu anlatıyor. Sahne binası 3 katlı ve burada süslemeler dikkat çekiyor. Birinci katın podyumunda şarap tanrısı Dionysos'un hayatı anlatılıyor. Zamanında görkemli heykellerle, sütunlarla ve kabartmalarla süslenen sahne binasının büyük kısmı ise maalesef yıkılmış. Orkestranın kanalla çevrilmiş olması nedeniyle bu tiyatroda su oyunları oynandığı tahmin ediliyor. Ayrıca orkestra ile seyirci oturakları arasındaki yüksek duvarlar da gladyatör ve hayvan dövüşlerinin işareti olarak kabul ediliyor.

SİDE MÜZESİ

Yukarıdaki eserleri gördükten sonra Side Müzesi'ne gitmek, gezinize anlam katacak, antik şehrin ihtişamlı tarihini zihninize iyice yerleştirecektir. Giriş ücreti ya da Müzekart ile gezebileceğiniz Side Müzesi, Side Antik Kenti'nde restorasyonla müzeye çevrilen bir Roma hamamı binasıyla ziyaretçilerini karşılıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın paylaştığı bilgilere göre; 1959 – 1961 yılları arasında, Yüksek Mimar Ragıp – Selma Devrez çifti tarafından restorasyonu yapılan ve 1962 yılında hizmete açılan müze, Türkiye'de bir köyde açılan ilk müze olma unvanını taşıyor. Side Müzesi'ndeki eserlerin büyük bölümü, Türk arkeolojisinin öncülerinden Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel'in Side Antik Kenti'nde yaptığı kazılarda keşfettiği buluntulardan oluşuyor. Sergilenen eserler arasında; Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait heykeller, lahitler, yazıtlar, kabartmalar; pişmiş toprak, cam ve bronz buluntular ile sikkeler yer alıyor. Kapalı kısım dışında müze avlusunda, antik yapılara ait bezemeli parçalar, heykeller ve zamanı öğrenmenin en eski yollarından olan güneş saatlerini de görmek mümkün.

SİDE LİMANI

Yaklaşık olarak 2000 yıllık tarihi geçmişi bulunan Side Limanı, bu bölgede en eski deniz ticaretinin sağlandığı mevkii olarak kabul ediliyor. Side Yarımadası'nın ucunda yer alan Liman, Akdeniz manzarası eşliğinde keyifle zaman geçirilecek bir yer. Tarihi liman, bu yıl Manavgat Belediyesi Etüt Proje Müdürlüğü tarafından tasarlanan proje ile yenilendi. Muhteşem Akdeniz manzarasını karşısına alan bir dizi oturma alanına, bank ve kafeteryalara da ev sahipliği yapan Side Limanı'nda, ziyaretçiler özellikle akşam saatlerinde güneşin batışını izlemeyi seviyor. Liman boyunca yürüyüş yapabilecek alanlar da mevcut. Bu arada limanın kapasitesi çok büyük olmasa da yat ya da tekne kiralamak isteyen turistlere de hizmet sunuyor. Limana gitmişken isterseniz buradan kalkacak bir tekne turuna katılabilir yar a limanda bulunan şık restoran ya da kafelerden birinde yemek yiyebilirsiniz.

SİDE SUALTI MÜZESİ

Türkiye'nin ilk sualtı müzesi olarak kurulduğu 31 Ekim 2015'ten bu yana ziyaretçilerini ağırlayan Side Sualtı Müzesi'ni adından da anlaşılacağı gibi sadece dalış yapabilenler gezebiliyor. Denizin altında yaklaşık 117 heykelin sergilendiği müzede, Türkiye tarihi ve kültürü açısından önemli sembol eserler yer alıyor. Çanakkale ve Kurtuluş savaşlarını simgeleyen "Siperde asker, top arabası, ayakta asker ve top mermisi" gibi heykellere ve 12 metre derinlikteki Mevlâna ve semazenlerden oluşan 30'a yakın heykele ev sahipliği yapan müzede, ayrıca Türk bayrağı ve Türkiye haritası, mitolojik figür deniz tanrısı Poseidon'un heykeli gibi muhteşem yapıtlar da sergileniyor. Side Sualtı Müzesi, hey yıl 10 binden fazla dalış tutkunu tarafından ziyaret ediliyor. Ziyaretiler, rengarenk deniz canlıları eşliğinde yüzerek; bu ilginç müzeyi geziyor.

MANAVGAT BELEDİYESİ KENT MÜZESİ

2018 yılında açılan müze, Manavgat ilçe merkezinde yer alıyor. Manavgat'a geldiğinizde bölge kültürünü yakından görmek için uğramanız gereken müzede, Girit, Yörük ve Manavgat yerli halk kültürünü anlatan 3 binden fazla parça eser ve iç ve dış alanda 50 sahneleme yer alıyor. 1 adet kütüphane, 2 sinevizyon bölümü, 1 yörük çadır bölümü, 1 zanaat bölümü, 1 tarım bölümü, 1 tarımsal üretim bölümü, 1 gelenek görenek, dokuma ve müzik bölümü, 1 yemek kültürü bölümü, 1 Manavgat'ın doğal zenginlikleri bölümü ve 1 müze kafeden oluşan Kent Müzesi toplam 14 odadan oluşuyor. Myra ve Andriake kazılarını da gerçekleştiren Prof. Dr. Nevzat Çevik'in öncülüğünde kurulan ve şehrin geçmişine ışık tutan müzede yöresel kıyafetler, eşyalar, yörüklerin yaşamlarından izler ve örnekler, Selçuklu ve Osmanlı izleri, geleneksel Türk ev dekoru, birtakım zanaatlar, gelin-damat teması gibi ilginç alanlar bulunuyor.